

BRa Rijec

hkz
wiesba

glasnik hrvatske kulturne zajednice wiesbaden

DAS WORT - MITTEILUNGSBLATT DER KROATISCHEN KULTURGEMEINSCHAFT WIESBADEN

Gratulation, Kroatien

Europa i hrvatska migracija

Nastava hrvatskog jezika

Poštenska trgovina

Drago Trumbetaš

Gastarabajter

Hommage an Ivan Supek

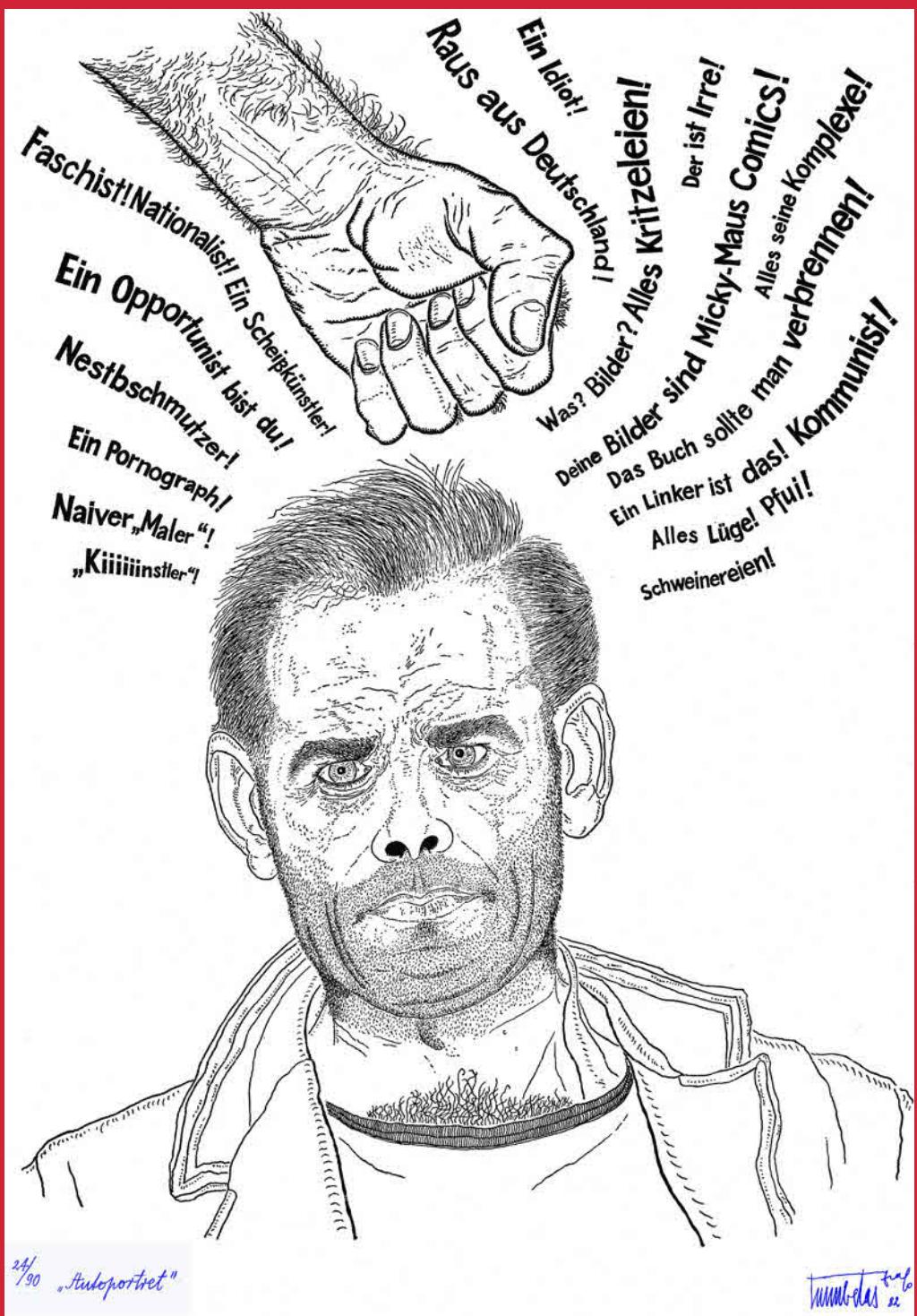
TITO

na Golom otoku

Krist - Budha - Schopenhauer

Festival pjesnika

Vijeće stranaca

Trumbetaš

Gratulation, Kroatien

„*Gratulation, Kroatien*“, rief José Manuel Barroso, EU-Kommissionspräsident, auf Englisch und Kroatisch unter dem Jubel des Publikums in der Morgenstunde zum 1. Juli 2013 und nannte es eine „*historischen Nacht*“. Auf den Beitritt in die Europäische Union war Kroatien sehr gut vorbereitet. Michael Link, Staatsminister im Auswärtigen Amt fügte in einem ARD-Interview hinzu: „*Wir freuen uns auf Kroatien als Mitglied Nummer 28. Und das ist keine Rhetorik, sondern Kroatien hatte wahrscheinlich den schwersten Vorbereitungsprozess von allen Mitgliedern - von allen neuen Mitgliedern - und deshalb freuen wir uns, dass Kroatien jetzt dabei ist.*“.

Es ging um die Grundlagen der kroatischen Kultur. Damit war eines der Länder angesprochen, deren Aufnahme in die Europäische Union inzwischen eine Tatsache geworden ist. Kroaten leben als ein kleines Volk von knapp viereinhalb Millionen (4,285 Mil./2011) Einwohnern in ihrer 1991 gegründeten Republik Kroatien auf einem Territorium von 56.542 km².

Aus dem jugoslawischen Desaster sind sie schwer beschädigt hervorgegangen, schon seit 1102 verfügten die Kroaten über keine eigene Staatlichkeit mehr, da sie der Ungarischen Krone unterworfen waren. Diese kroatisch-ungarische Personalunion wurde dann durch die Charta von Cetingrad aufgelöst, ein am 1. Januar 1527 durch die kroatische Vollversammlung (Sabor) ausgestelltes kroatisches Staatsdokument. Durch diesen Beschluss wurde Ferdinand I. von Habsburg (1503-1564), Erzherzog von Österreich, zum König der Kroaten ausgerufen. Als Folge des Ersten Weltkrieges wurde dieses Staatsgebilde (K.u.K.) aufgelöst, nicht aber die kulturelle Identität der Kroaten in ihrem mediterranen und mitteleuropäischen Zugehörigkeitsgefühl.

Nun ist die Republik Kroatien an ihren „rechtmäßigen Platz“ im Herzen Europas zurückgekehrt. Kultur, Kunst und Wissenschaft der Kroaten sind in Europa immer gegenwärtig geblieben, wie der Kieler Professor Dr. Ludwig Steindorff am Dienstag, den 2. Juli 2013 in seinem Vortrag „*Kroatiens Städte als Teil der europäischen Stadtlandschaft*“ an der Mainzer Johannes-Gutenberg Universität darlegte. In den Stadtbildern der Länder Europas spiegelt sich ihre Geschichte wider. *Die kroatische Städtedlandschaft*, so beleuchtete Dr. Steindorff, - ist ein farbenreiches Panorama der Geschichte Kroatiens von der Antike bis in die Neuzeit.

Ivica Košak

Ivica Košak

Uvodna riječ

Dragi članovi i prijatelji **Hrvatske kulturne zajednice**

Pred nama je novi - 44. broj RIJEĆI.

Iako gotovo neprimjetna i možda samo formalna, ali ipak bitna je novina, od ovog broja nalazimo se u međunarodnom popisu publikacija čiji se primjeri čuvaju i u nacionalnim bibliotekama.

Redakcija „Riječi“ je i do sada neformalno slala primjerke u *Hrvatsku nacionalnu i sveučilišnu knjižnicu*. U tiskanim primjercima našega glasnika vidi se više od dvadeset godina rada naše zajednice i on je svjedok vremena i kulutrog rada naših članova i prijatelja.

Odlukom uprave njemačke nacionalne knjižnice od ove je godine našoj redakciji dodijeljen međunarodni broj za katalogizaciju časopisa, a koji glasi: **ISSN 2196-6109**

U uvodniku „Riječi“ broj 40/ iz 2006. godine bila je upućena poruka svima koji žele doprinijeti širenju hrvatske kulture kroz tiskanu riječ i tako ne samo prenositi baštinu, nego i zabilježiti okolnosti u kojima naš čovjek živi i radi, kako on razmišlja i osjeća. Na ovogodišnjem susretu s **Hrvatskim kulturnim društvom iz Koblenza** dogovorena je nadacionalna suradnja hrvatskih udruga i na izradi te izdavanju časopisa.

Za budući rad redakcije imamo i solidnu osnovu, izvedenu kroz digitalizaciju objavljenih brojeva, a koji se nalaze u arhivi portala naše „Riječi“ na internetu: <http://www.rijec.hkz-wi.de/>. Statistika pristupa i pretrage sadržaja na internetu pokazuje kako to nije bio samo dobar iskorak, nego i ispunjenje obveze javnog nastupa te otvorenosti za sadržaje našeg rada. Mjesečno bilježimo preko dvadeset tisuća upita koji se odnose na sadržaj ili najavu rada *Hrvatske kulturne zajednice*.

Internet adresa naše zajednice glasi: <http://www.hkz-wi.de>

Izlaženje glavnika **Riječ** u 2013. godini je omogućeno i novčanom potporom **Ureda za odnose s Hrvatima izvan Domovine** kao i godišnjim doprinosom **Vijeća stranca grada Wiesbadena, Pokrajine Hessen te Vijeća stranaca grada Idsteina na Taunusu**.

I Vaš je doprinos redakciji dobrodošao!

Uz najljepše pozdrave!

Vaša

A handwritten signature in cursive script, appearing to read "Vesna Ljiljanic".

Vesna Ljiljanic
glavna urednica

Inhalt - Kazalo

- I. Naslovnica, **Drago Trumbetaš**: Autoporträt, Frankfurt 1982.
- II. **Ivica Košak**: Grußwort
1. **Vesna Ljiljanić**: Uvodna riječ
2. **Kazalo**
3. **Ivica Košak**: Verortung der kroatischen Migranten als Europäische Bürgerinnen und Bürger
4. **Ivica Košak**: Raspoređenost društvenih krugova u hrvatskoj migraciji
8. **Marijana Dokoza**: Hrvatska povijest u očima stranih znanstvenika: Znaju li drugi više o nama?
9. **Smilja Veselić-Vučina**: Sudjelovanje Hrvatske nastave Hessen na nagradnom natječaju Hrvatske matice iseljenika *Zlatna ribica 2013.*
10. **Lara Kadoić**: MAČKARE V SVATI
10. **Antonia Baotić**: SVADBENI OBIČAJI LIVANJSKOG KRAJA
10. **Ana-Maria Klisić**: ŽELITE LI TETOVAŽU NA GLAGOLJICI?
11. **Tagesausflug nach Limburg an der Lahn**
11. **Wolfgang Taubmann**: Gemeinsame Zeitreise ins Mittelalter
13. **Ivica Košak**: Doprinos kulturi kroz poštenu trgovinu
15. **Katica Kiš**: MOĆ NOVCA I BOGATSTVA
17. **Trumbetaš - Buchbesprechung und Diskussion**
19. **Drago Trumbetaš**: Skok u propast, 1990.
20. **GASTARBAJTER**
20. Idsteiner Zeitung: ***Kroatische Künstler und Schriftsteller im Mittelpunkt***
22. **Ivica Košak**: Bankfurt ist Räuberfurt - tragom jedne izložbe
24. **Hommage an Ivan Supek**
26. **Stanislav Janović**: TITO NA GOLOM OTOKU
28. **Zdravko Luburić**: DRUGI MEĐUNARODNI FESTIVAL PJESNIKA „MORE NA DLANU“ U BIOGRADU NA MORU 2013.
31. **Ivica Košak**, Buchbesprechung: *Christus, Buddha, Schopenhauer*
33. **Josip Špoljarić**: Suradnja s Radnom zajednicom Vijeća stranaca Hessena
34. **Ivica Košak**: Kroaten beim AGAH zu Besuch
35. **Ivica Košak**: Sicherheit für Alle
36. **Impressum**
- III. **Drago Trumbetaš - plemička povelja**
- IV. **Ivan Supek, Portret**: Pretisak s dozvolom Sveučilišta u Zagrebu

VERORTUNG DER KROATISCHEN MIGRANTEN ALS EUROPÄISCHE BÜRGERINNEN UND BÜRGER

Podiumsdiskussion und Workshop anlässlich der EU Woche 2013, am Montag, den 6.Mai. 2013 um 19:00 Uhr., Holsteinstr. 15A, Wiesbaden.

Verortung der Kroatischen Migranten als Europäische Bürgerinnen und Bürger

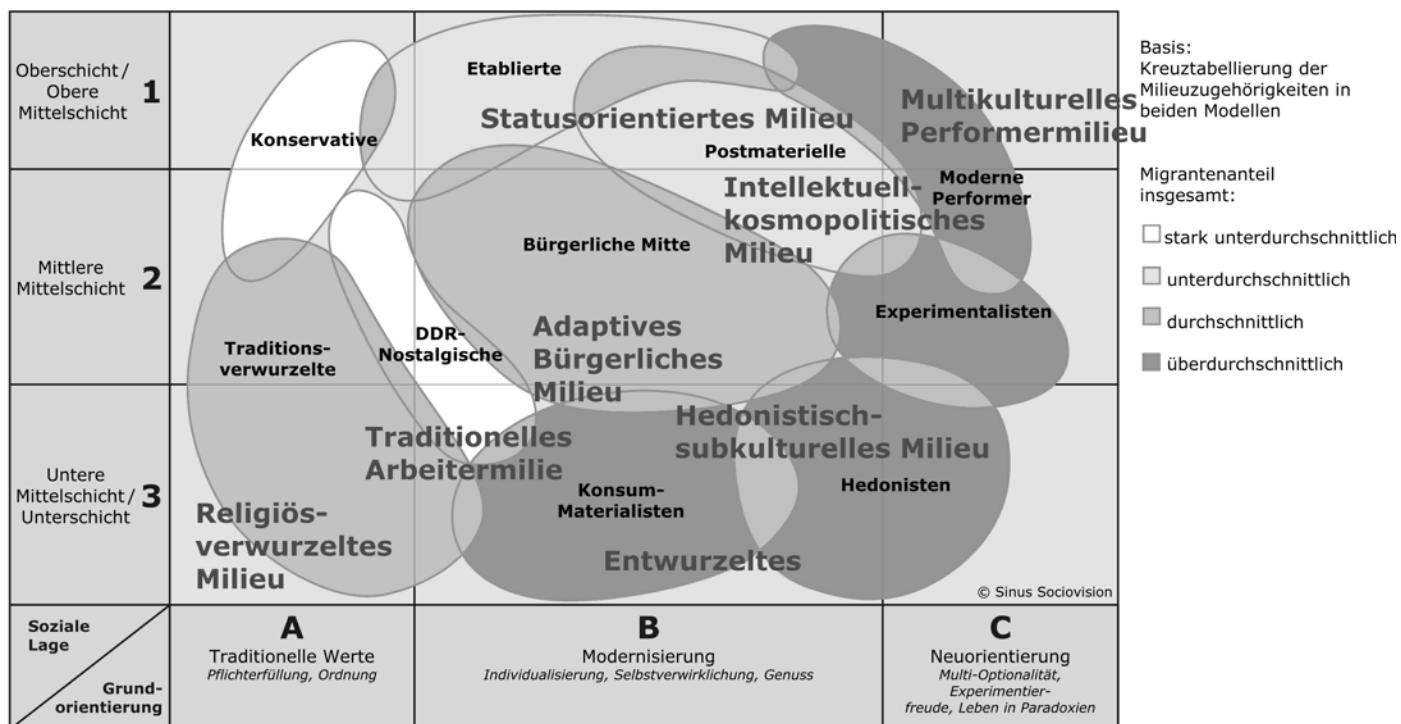
**Vortrag und Diskussion anlässlich der EU Woche 2013,
im Kardinal Kuharic Heim,
Holsteinstr. 15A, 65187 Wiesbaden
am Montag, den 6. Mai 2013
um 19:00 Uhr**

Nahezu jeder Vierte der knapp 6,1 Millionen Hessen ist gesellschaftlich in einer fremden Kultur verwurzelt. Die Bevölkerungszuwanderungen der letzten Jahrzehnte haben zu einer ethnisch und kulturell-religiösen Heterogenität unserer Gesellschaft geführt, die zunehmend als Gewinn betrachtet wird.

Die Republik Kroatien ist designiertes 28. Mitglied der Europäischen Union. Kulturelle Identität vermittelt nicht nur ein Zusammengehörigkeitsgefühl, sondern sie ist eine wichtige Stütze für das Zusammenleben in einer multiethnischen Bürgerschaft. Unser Ziel ist es, über die ***Verortung der Kroatischen Migranten*** als Europäische Bürgerinnen und Bürger nachzudenken und die Ergebnisse in die Vereinsarbeit aufzunehmen.

Als Vorlage soll die Verortung der Migranten-Milieus im Milieu- und Gesamtbereich dienen:

Quelle: SWR/LFK/Sinus-Sociovision: Mediennutzung in Migranten-Milieus 2008

Das Herkunfts-Milieu bestimmt das Leben alle Bürgerinnen und Bürger des Landes.

In einer Podiumsdiskussion wird die Position von Personen und Gruppen, sowohl der kroatischen als auch anderer Migrantinnen und Migranten in einem bürgerlichen Gesellschaftssystem besprochen. Die Migrantinnen und Migranten befinden sich in ihrem europäischen Milieu ihr Leben lang in unterschiedlichen sozialen Rollen. Mitunter agieren sie in mehreren Rollen gleichzeitig in unterschiedlichen sozialen Umfeldern, die sich nur in geringem Maße überschneiden. Das dadurch entstandene Dilemma wird in einem abschließenden Workshop in Form eines Info-Cafes allen Beteiligen die Möglichkeit geben, eigene Eindrücke und Vorstellungen vom Zusammenleben in einer multiethnischen Bürgerschaft zum Ausdruck zu bringen. Kopien der Bildpräsentation sind auf der Chronikseite unseres Webauftritts veröffentlicht:

http://www.hkz-wi.de/kronika_hr/kronika.html

Die Studie „*Rasporedenost društvenih krugova u hrvatskoj migraciji*“ ist ab Seite 4 veröffentlicht worden.

Ivica Košak

Raspoređenost društvenih krugova u hrvatskoj migraciji

Verortung der Kroatischen Migranten als Europäische Bürgerinnen und Bürger

Vortrag und Diskussion anlässlich der EU Woche 2013,
im Kardinal Kuharic Heim,
Holsteinstr. 15A, 65187 Wiesbaden
am Montag, den 6. Mai 2013
um 19:00 Uhr

Referent: Ivica Košak, Dipl. Ing.

U kronici javne tribine o Hrvatskoj etnografiji (Wiesbaden, 22. 04.2010) objavljen je i uručak o osnivaču hrvatske etnografije Antunu Radiću.¹

Radićeva izjava iz 1902.: - *Vrijeme je već da se sami seljaci za sebe postaraju. Već je dosta tog pisanja i govorenja, što se vidi i čuje od naše gospode: naš mili, naš ljubljeni, naš mukotrplji, naš mučenički, naš na krst razapeti narod. Tog je već dosta i previše, i što se više toga čita i čuje, to je tome milom i ljubljrenom narodu sve to gore.* – vrijedi i danas. Odnos vlasti (*naše gospode*) i hrvatskoga puka, posebno ovog iseljeničkog, nije se bitno promijenio. A zahtjev za sustavnim prikupljanjem i obradom činjenica o tom našem narodu prepušten je također traženju zajedničkih nazivnika. U članku objavljenom na portalu Deutsche Welle, citira se rad Irene Stampfer iz Berlina o heterogenosti hrvatskih migranata u Njemačkoj.² U traženju porijekla te različitosti ne mogu se zanemariti

razlike u tumačenju geneze hrvatskog naroda i države na jednoj strani i stvarno raslojavanje društva Hrvata, ne samo u Domovini nego i u Iseljeništvu.

Opsežna studija o raspoređenosti iseljenika (migranata) u Njemačkoj obrađena je od strane njemačkog ureda Karitas za migraciju.³ Savezna centrala za politički odgoj objavila je i rezultate studije Instituta za društvena istraživanja – Sinus Soziovision.⁴ Za ovu reprezentativnu studiju ispitane su 2072 osobe u razdoblju od 2006. do 2008. godine. Studija obuhvaća statistički projek svih migranata i migrantica u SR Njemačkoj i relevantna je i za pripadnike hrvatskog iseljeništva u Njemačkoj.

Kako se ne radi o proizvoljnoj pretpostavci uske korelacije ukazuje i studija Njemačkog Instituta za međunarodnu suradnju iz 2003. godine.⁵ Kratki esej o heterogenosti odnosa hrvatske i njemačke (europске) kulture objavljen je pod naslovom *Der Kroaten neue Kleidung*.⁶

Da ova studija društvenih odnosa ima i svoju praktičnu primjenljivost, ne pokazuje nam samo gore navedena obrada za potrebe

³<http://www.caritas.de/fuerprofis/fachthemen/migration/migrantenebenkeineeinheit>

⁴ Sinus Sociovision (2007): Migranten-Milieus. Qualitative Untersuchung der Lebenswelten von Menschen mit Migrationshintergrund in Deutschland.

⁵ Sascha Fuzul: Perspektiven der Kulturpartnerschaft. Die deutsch-kroatischen Kulturbeziehungen. – Bestandsaufnahme und Empfehlungen. – Stuttgart: ifa, 2003.

⁶ Ivica Košak: Der Kroaten neue Kleidung, Riječ 41, Wiesbaden 2011.

Karitasa, nego i obrade poslovnih organizacija poput komunalne stambene gradnje.⁷

Nasuprot tome, praksom preuzimanja inicijative želi se iz redova konzervativno tradicionalističkih krugova predstaviti odrade na slika Hrvatica i Hrvata u Iseljeništvu prema provjerrenom postupku - *pars pro toto*. Ovim se ne želi samo zalijepiti hrvatskom iseljeništvu određena „korijenska“ etnologija nego i spriječiti nastup drugih (ne istomišljenika).

Problematičnost ove pojave zrcali se u negativnom iskustvu organizacije hrvatskih intelektualaca u Njemačkoj.

O odgovornosti i dometu hrvatskih inteluktualaca

Društvo AMAC-Deutschland e.V. kao jedna od sastavnica Saveza Društava AMAC/AMCA u Zagrebu i internacionalnog društva **alumni-clubs.net** (A, CH i D) u Njemačkoj nalazi se nakon 20 godina rada pred novim – starim izazovom: *Gdje je odgovornost i domet hrvatskih intelektualaca?*

Aktivnosti i program društva, unatoč u široj javnosti prepoznatljivim uspjesima (vidi objavljene priloge u **Zborniku Matice iseljenika** za 2007. godinu) ostaju predmet osporavanja.

⁷ Forschungsbericht für den vhw – Bundesverband für Wohneigentum und Stadtentwicklung e.V., Heidelberg, vhw FW 4 / Juli – September 2007.

Da li se ta pojava može objasniti, literarno izraziti Krležinim riječima:

- *Sačuvaj me, Bože, od srpskog junaštva i hrvatske kulture*, ili pak izrazom - *Bacilus Croaticus* - teško je utvrditi jer pojedine scene u nastanku i razvoju hrvatskih zajednica u migraciji govore o višeslojnoj problematici, a koja ima unatoč svemu zajednički nazivnik: *Neuspjeh u organizaciji kolektivnog nastupa*.

Kratki obris povijesnog razvoja sveučilišne nastave u Hrvata svjedoči o problemima kakve ne nalazimo u razvoju Sveučilišta u Pragu, Trnavi, Grazu, Padovi ili Innsbrucku iako se i tu radi o kao npr. u češkom ili slovačkom slučaju, o narodima koji do početka 20. st. dijele s Hrvatima sličnu sudbinu.

Razvoj sveučilišne nastave u Hrvata je u svim fazama svog postanka bio podvrgnut iskušenjima. Poznati dubrovački dominikanac, kardinal, veliki pobornik jedinstva Europe i u isto vrijeme jedinstva kršćana, i profesor na pariškom sveučilištu Ivan Stojković (oko 1390. – 1443.) predložio je vlasti Dubrovačke Republike da na svom teritoriju otvorit visoku školu kakve su u to vrijeme postojale u raznim europskim zemljama. Svjestan važnosti koju bi ona imala u jednom gradu između Istoka i Zapada, a kakav je bio Dubrovnik, on je prilikom posjeta rodnom gradu početkom listopada 1424. izrazio spremnost ostaviti Pariz i preuzeti predavanja na latinskom i hrvatskom jeziku. No, dubrovačke vlasti su odgovorile negativno. Gospari su to odbili i iz bojazni jer

studenti bi u gradu mogu izazvati nemoral i nered!

Prvo hrvatsko sveučilište u Zadru, od osnutka 14. lipnja 1396. do njegovog ukidanja od strane revolucionarne francuske uprave 1807. nije u svom radu, za razliku od onog u takoreći susjednoj Padovi, bilo niti u jednom razdoblju otvoreno civilnoj službi ili sekularnoj znanosti.

postoji i politički program katoličke crkve koja kroz filozofsku i teološku izobrazbu intelektualca želi preuzeti političko vodstvo:

„Dužnost je katolika da se bave politikom i dodu do državnih vlasti. Kada katolici već imaju jednu političku stranku, oni smiju suradivati - kooperirati - sa zlim strankama, ljudima etc... ako to zahtjeva neizbjegiva nužda ili ako se na taj način može sprječiti još veće зло. Tako katalogi s protuvjerskim političkim strankama smiju kooperirati (ane im pripadati) samo onda kada su te na vlasti - da sprječe još veće зло kada bi ona sama vladala - ali im katolici ne smiju nikada pomoći da se domognu državne vlasti.“¹

I Zagrebačka akademija otvorena diplomom cara Leopolda iz 1669. godine, iako formalno pravno - javna institucija - nije do reforme 1776. kao takva djelovala.

Redovnička uprava Družbe Isusove odbila je izdavanje diploma ili doktorskih naslova. Time je više od jednog stoljeća bilo uskraćeno stvaranje vlastitih kadrova u crkvenoj i svjetovnoj upravi. Da se moglo i drugačije svjedočiti tradicija sveučilišta u Innsbrucku koje je gotovo istovremeno osnovano kada i Zagrebačko.

I reforma sveučilišta iz 1874. nije potpuno provedena. Zakonski članak o uvođenju Medicinskog fakulteta u Sveučilište je ostao sve do akademske godine 1917./18. neispunjeno.

Studentska udruženja, koja se u Hrvatskoj javljaju kasno, uskraćena su u revolucionarnom idealističkom razvoju kakva su poznata iz Njemačke ili Italije u prvoj polovini 19. stoljeća. U Hrvatskoj poslije prvog svjetskog rata djeluje u krugu intelektualaca *Društvo prijatelja Stossmeierovog Sveučilišta* koji je osnovao dr. Albert Bazala (prestanak rada 1942.). Paralelno ovim tihim zalaganjem za promicanje izobrazbe te znanosti,

Europski skup Hrvatskoga svjetskog kongresa (HSK) održan je u subotu 4.listopada u «Burgerhausu» u Obertshausenu kod Offenbacha na Majni. Skup, na kojem se okupilo 24-ero sudionika iz više europskih država, otvorio je predsjednik HSK za Njemačku dr. Slavko Leban. Potom je o budućnosti HSK-a i hrvatske dijaspore u Europi govorio predsjednik HSK-a za Europu Vinko Sabljo.

Bremenito predavanje o perspektivama hrvatskog iseljeništva održao je dr. Josip Jurčević sa zagrebačkog Instituta društvenih znanosti "Ivo Pilar". Između ostalog je kazao kako još „u Hrvatskoj jedino zdrave snage iz hrvatskoga iseljeništva mogu promijeniti stanje nabolje“. Upozorio je također na

¹ KATOLIČKA AKCIJA – KATOLIČKA POLITIČKA STRANKA – KATOLIČKI DNEVNIK, Nedjelja Sarajevo, 4. 1. 1925., br. 1., str. 3-4, Podnaslov: Na temelju zadnjih Papinskih smjernica

problem razjedinjenosti hrvatskoga iseljeništva *kojega je jedino Katolička Crkva uspjela držati zajedno.*¹

Tijekom skupa nazočne su pozdravili mons. dr. Želimir Puljić, biskup dubrovački i predsjednik Vijeća za hrvatsku inozemnu pastvu Hrvatske biskupske konferencije i Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine, i fra Josip Bebić, delegat za hrvatsku inozemnu pastvu u Njemačkoj. Skupu je prisustvovao i konzul za kulturu i gospodarstvo Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Frankfurtu Silvio Kus.²

U sklopu moderacije izlaganja dr. Josipa Jurčevića, izvedeno je kratko ispitivanje mnijenja. Korištena je uobičajena metoda postavljana pitanja o tome očekuju li učesnici od skupa upoznavanje prošlosti ili

¹ Na ovom mjestu nije zabilježena niti objavljena primjedba autora kako, RKC u SRNJ u misijama za migrante okuplja vjernike, a ne SVE građane RH. U misijama se laički apostolat slabo ili nikako ne razvija, a djelatnost kulturnih društava u prostorijama misija je ograničena «shodno odobrenju voditelja misije». Msg. Puljić je odbio odgovoriti na pitanje : - da li je moguće organizirati okupljanje i s ne vjerskim sadržajem u prostorijama misija? – a delegat J.

Bebić je dao negativni odgovor. Upozorenje autora kako Njemačka biskupska konferencija priprema ukidanje misija za migrante, - ovo upozorenje je više puta ponavljano (i objavljeno u jednom članku časopisa Riječ. Wiesbaden 2001), nije objavljeno. Umjesto odgovora, urednik ŽZ Josip Batinić je u udarnom članku ŽZ iz 2001. zanijekao planove BK u SRNJ. Konačno, ŽZ iz veljače 2009. potvrđuje tu već javno poznatu odluku BK o ukidanju misija za strance i traži od RH skrb imigranata. Ostaje otvoreno da li se skrb iz državnog proračuna zahtjeva samo za one aktivnosti koje su do sada **bile dopuštene** u misiskom prostoru ili je to izazov Državi za posvemašnju brigu o iseljeništvu?

² Č.F. Živa zajednica, Frankfurt, 2003.

smjernice za budućnost. Naslov predavanja je glasio: «Perspektive hrvatskog iseljeništva». Ispitanici su mogli ocijeniti očekivanja sa ocjenama 1(ništa) do 5(sve). Rezultati su bili sljedeći:

Rezultati govore sami za sebe. Pitanju prošlosti, mišljenje je podijeljeno u formi asimetrične Gaussove krivulje. Dakle u formi jedne normalne podjele, a koja bi nastala i da se postavilo pitanje: Volite li sladoled?

Informativnije ja izjava o budućim smjernicama. Krivulja odaje izrazitu polarizaciju učesnika skupa. Neutralnih (onih sa prosječnom ocjenom) je neznatno u odnosu na skupove radikalnih grupa od kojih jedna očekuje sve, a druga ništa. Ovakva polarizacija dovodi u očajan položaj svakog predavača kojem je cilj postići konsenzus.

Unatoč tome, izrazito zadovoljstvo prisutnih, izraženo na kraju predavanja i diskusije u kojoj su predstavljeni konkretni modeli suradnje hrvatskih migranta sa domovinom, pokazalo je kako su razlike premostive.³

Na skupu «Europa Forum» koji je priredila Commerzbank u Frankfurtu 2. prosinca 2004., od strane međunarodnih stručnjaka je bilo istaknuto kako - hrvatski

³ Ivica Košak, u rukopisu dopisa Živoj zajednici. Ovdje navedena analiza nije objavljena u navedenom članku sa potpisom Č.F.

kapaciteti ostaju neiskorišteni zbog loše povezanosti, usklađenosti i definiranja zajedničkih interesa.

Projekti i prijedlozi društva AMAC-D sažeti u članku Bivši studenti grade budućnost, Glasnik AMAC broj 6-7, 2006. ostaju bez odjeka. AMAC-D 2006. postaje članom alumni-clubs.neta, Alumni mreže na njemačkom govornom području i predlaže organizaciju rada na temelju *Fundraising* prakse. Pokrajinsko ministarstvo za gospodarstvo u Hessenu otvara mogućnost društvu AMAC-D za korištenje *Frame Programms* (FP7) Europske unije.⁴ Ali, sve to bez učinkovite primjene.

O tome kako trebamo, prema gore navedenim riječima dr. Jurčevića promatrati okupljanje mladih u katoličkoj Crkvi, govori kratka analiza rada tzv. **Hrvatskog akademskog saveza**.

Okupljanje mladih u katoličkim misijama za Hrvate u Njemačkoj kulminira u tzv. Duhovskim susretima. *Ovaj hrvatski akademski krug djeluje kao registrirano (e.V.) društvo od 1989. godine, a vuče svoje korijenje iz duhovskih susreta katoličkih studenta teologije iz Hrvatske još iz 1970. godine. I dok su predavanja prvih susreta otkrivala teološku-pastoralnu orientaciju danas su to susreti zainteresiranih Hrvatica i Hrvata za opće teme hrvatske kulture, povijesti i jezika. Pregled tema i njihova učestalost kroz više od tri desetljeća zrcali odnose katoličke*

⁴ The EU's Seventh Framework Programme (FP7). Worth a total of EUR 8.1 billion, projects funded by these calls are open to organisations and businesses in all EU Member States, FP7 partner states and specifically eligible countries. U tom programu su mogle, na hrvatskoj strani, participirati i nevladine udruge kao što je AMAC.

Crkve prema iseljeništvu i migraciji i obrnuto. Ti odnosi, izraženi kroz sadržaje predavanja bili su različiti, U početku nalazimo gotovo isključivo teološko pastoralne teme, teme koji opisuju potrebe crkvene uprave. Registracijom udruge na njemačkom upravnom sudu 1989. HAS postaje sekularna organizacija, unatoč tome što je statutom zajamčeno, kako u upravi društva mora ostati jedan katolički

mačke i miša u bivšoj Jugoslaviji u okvirima opasnosti od represija komunističkog režima. Zanimljivo za ocjenu susreta je i to kako se u 37 godina nije niti jednom tematizirala uloga laika u Crkvi. I psihologija, kao sekularni partner dušobrižništvu je bila jedva (2%) dotaknuta. Najviše iznenadjuje, za jedan akademski kružok, nedostatak odgojno pedagoških ili opće školskih tema. Pedagogija se izričito spominje u samo jednom od naslova predavanja.¹

zastupljenost u hrvatskom društvu kao - marginalizira.

dušobrižnik. U HAS-u vlada vlastita dinamika okupljanja.

A da sekularizacija nije bez opasnosti, vidi se kod izbora predavača, koji ponekad iznenade publiku u najmanju ruku čudnim shvaćanjima. Gotovo polovinu od oko 120 predavanja u 37 godina (neke teme su zbog polivalentnosti višestruko brojane) možemo svrstati u rubriku kulturnog (35%) ili povijesnog (21%) sadržaja. Slijede iseljeničke (13%), teološko pastoralne (7%) i gospodarske teme (7%). Manje zastupljeni su sadržaji koje govore o crkvenoj upravi (5%), ekumenizmu (5%), psihologiji (2%) pedagogiji (1%). Naizgled iznenadjuje relativna niska zastupljenost političkih tema (5%), a što ne znači kako se pod plaštem povijesnih naslova i kulturnih sadržaja nije izražavala i politička poruka, a što je pak bila tipična igra

Analiza gospodarskog doprinosa hrvatskog iseljeništva RH

Razni portali jednog dijela hrvatske i bosanskohercegovačke dijaspore objavljuje tzv. procjene doprinosa hrvatski migranata kroz novčani transfer u korist matičnih država. Pa se tako u članku *Matrice iseljenika*, broj 4 za travanj 2013 prenosi „Analiza gospodarskog doprinosa hrvatskog iseljeništva RH“. Iako se poglavito radi o socijalnoj skribi članova obitelji, a koji su ostali ili se vratili u domovinu, članak sugerira kako je transfer iseljenika jedan od bitnih financijskih uporišta RH.

Iako listanje određenih podataka još nije analiza doprinosa iseljeništva, a još manje tako prikazani podaci ukazuju na cjelebitost gospodarskih i društvenih odnosa Hrvata i Hrvatica te hrvatskih državljana u RH iseljeništvu. Objavljeni članak u Matici predstavlja tek polemički izazov koji inauguriра veliku važnost iseljenika, a čija se

Odlazak gotovo polovice stanovnika s teritorija Hrvatske nije samo demografski oslabio, nego i bitno ugrozio gospodarsku stabilnost društva. Ii to kako RH, tako i Republike BiH.

Procjena iznesena u *Društvu bivših studenata hrvatskih sveučilišta (AMAC)* govori o 40 tisuća iseljenih apsolvenata neke od hrvatskih visokoškolskih ustanova.² U analizi objavljenoj u članku *Dan hrvatskog gospodarstva*³, cijena za sveučilišnu izobrazbu iznosi 300 do 350 tisuća DM (150- 200 tisuća \$US p.a.). Cijena ovog egzodus-a akademičara vrijedila je dakle cca. 6 - 8 milijardi \$US, a platili su je hrvatski radnici, ribari i zemljoradnici. Oni isti koji danas ovise o direktnom novčanom transferu iz zapadnih industrijskih zemalja. A odlazak u svijet tražeći bolju (veću) zaradu nije bio samo jednokratni gubitak za državnu

¹ Ivica Košak: About Croatian culture and politics in the light of the international relations, Most 3-4, DHK Zagreb 2005. str. 83

² Žarko Dolinar: ČOVJEK VRIJEDI ONOLIKO KOLIKO OD SEBE DOBRA DAJE, Glasnik br. 7 Frankfurt/M. 2004.

³ Ivica Košak: Dan hrvatskog gospodarstva, Glasnik br. 7 Frankfurt/M. 2004.

zajednicu ili nacionalno gospodarstvo, jer ovi visoko kvalificirani kadrovi su otvorili prazninu u stvaranju gospodarske infrastrukture u Domovini.

Trećina (niska procjena) akademski obrazovanih iseljenika, apsolvirala je jedan od tehničkih fakulteta. Usporedimo li razvijene zemlje poput Izraela, u kojoj jedan inženjer stvara ili organizira u industriji rad od do 30 proizvođača ili pak SR

Njemačke u kojoj je taj odnos 1:80, onda možemo izvesti pretpostavku, kako je s gubitkom od deset do petnaest tisuća inženjera, postalo neostvarivo gotovo 100.000 radnih mesta u industrijskoj proizvodnji RH. Bi li ta radna mesta bila i ostvarena, odnosno opće ostvariva, možemo odgovoriti pregledom robne razmjene RH i npr. SR Njemačke¹. Vrijednost robnog deficit RH prema SRNJ osigurava godišnje stvaranje 10 tisuća radnih mesta u SRNJ.

Polazimo li od kapitala potrebnog za stvaranje jednog radnog mesta u visini od 100.000 €, uvoz robe opće potrošnje iz SRNJ je kroz negativnu bilancu za RH, u razdoblju od osnivanja do danas, pokrio protuvrijednost i održavanje svih radnih mesta hrvatskih iseljenika u SR Njemačkoj.²

Kako se tu ne radi samo o nekakvom posebnom hrvatskom, a pogotovo ne nacionalnom problemu svjedoči i studija uglednog američkog **Bendixen** instituta.³

Ključna izreka njihove studije je, kako se transfer iseljenika u zemljama porijekla migranata redovno koristi za povećane potrošnje uvezene robe, a ne stvaranje poticaja za domaću proizvodnju. Pored toga, uvoz gotovinskih sredstava (*novčani transfer*) destimulira proizvodnju i doprinosi rastu maloprodajnih cijena.

Kada je 1996. u Zagrebu izašla knjiga **Hrvatska u srcu Europe: Sredozemni i srednjoeuropski kulturni krajolici Hrvatske**, autora prof. dr. Mislava Ježića, bila je to prvenstveno kulturna bilješka, vrijedna pažnje i dobrodošao poklon njemačkim prijateljima. Hrvatsko-Austrijsko društvo tiskalo je i jedno njemačko izdanje. Danas, neposredno pred učlanjenje Republike Hrvatske u Europsku Zajednicu kao 28 državu-članicu trebamo postaviti pitanje: a gdje smo to mi – hrvatski iseljenici i migranti?

U **Europskom tjednu** koji se obilježava od 2. do 14. svibnja 2013., Kulturna je zajednica u Wiesbadenu predstavila probleme, životne situacije, nadu ali i svakodnevne potrebe Hrvatica i Hrvata, hrvatskih građana sa stalnim ili pak *privremenim* boravkom u Njemačkoj. Vizalana prezentacija je objavljena na web stranici Zajenice:

http://www.hkz-wi.de/de_programm.html

Ivica Košak,
Idstein/Ts. 2013.

Hrvatska povijest u očima stranih znanstvenika: Znaju li drugi više o nama? Dalmacija ove godine slavi dvije tisućiti rođendan!

Znanje o najstarijoj hrvatskoj povijesti je slabo raspoloživo i često nedostupno. Mnogi tako ne znaju da, primjerice, Dalmacija ove godine slavi dvjetisućiti rođendan. Utemeljio ju je rimski car August. Nadalje, po talijanskim povijesnim institutima postoji puno više podataka o našim velikanim nego što ih mi imamo. Najbolji je primjer Ivana Gundulića kojega Talijani poznaju kao Giovannia Gondolu.

Povijest riječke književnosti je gotovo sva na talijanskom. Veliki dio povijesti Hrvatske u vrijeme Habsburške monarhije je u Grazu i Beču. Znanstvenicima koji žele istraživati hrvatsku povijest otežavajuća je i činjenica da je u Hrvatskoj malo toga kompjuterski arhiviranog. Većina dokumenata još leži u podrumima hrvatskih instituta i povijesnih ustanova. Da strani znanstvenici, profesori, pa čak i studenti, ponekad više znaju o Hrvatima nego mi sami, govori i podatak da u Rovinju postoji odličan istraživački centar kojega vodi talijanska manjina Istre i Rijeke.

Znanstvenica Dr. Angela Ilić, podrijetlom Madarica i hrvatska nevjesta, je nedavno na jednom od najvećih sveučilišta u Njemačkoj, onom Gutenbergovom u Mainzu, održala zanimljivo predavanje na temu "Identiteti u regionalnim centrima Habsburške monarhije od 1867-1918." Za primjere je navela gradove Rijeku i Maribor. Izabrala ih je, kaže, zbog pomiješanosti različiti kultura i nacija koje su u njima egzistirale u vrijeme Habsburške monarhije. – Ovaj istraživački projekt proučava kulturno, jezično, etničko i vjersko orientirana društva kao i vjerske zajednice kroz njihove aktivnosti i publikacije koje su oblikovale različite nacionalne i vjerske identitete u spomenutim gradovima – kazala je Ilić. Među društvima i vjerskim zajednicama u Rijeci za dublju analizu izabrala je Narodna čitaonica Udrugu za osnivanje i održavanje njemačke privatne osnovne škole, Dobrotvorno društvo „Marija“ i Evangeličku protestantsku crkvenu općinu. Pored interne dokumentacije društava, kao važni izvori poslužili su joj njihove korespondencije sa lokalnim i regionalnim vlastima te reportaže o njihovim aktivnostima u riječkim novinama.

- Cilj mi je bio da se kroz proučavanje društava iz različitih etničkih i jezičnih grupa stvori opširnija i sve obuhvatljivija slika o životu ovog višezačnog grada – kaže Ilić. Predavanje koje je zainteresiralo njemačke i druge strane studente na Univerzitetu u Mainzu je pružilo pogled na Rijeku i Maribor kao multikulturalna i multietnička mjesta, te saznanje o komplikiranim međuetničkim i političkim odnosima toga perioda.

Marijana Dokozla
Fenix, Vijesti 28. svibnja 2013.

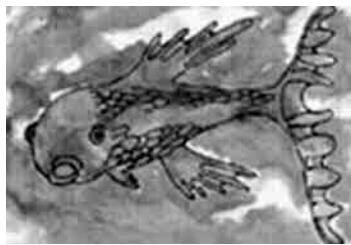
¹ Izvor Creditanstalt Bank of Austria: CEE Report 2003

² Njemački Savezni ured za zapošljavanje navodi podatak o ca. 53.000 zaposlenih radnika s hrvatskim državljanstvom. BAA 2002.

³ Quelle: <http://www.zeit.de/2008/13/G-Migranten-und-ihre-Ueberweisungen>

Sudjelovanje HRVATSKE NASTAVE HESSEN na nagradnom natječaju *Hrvatske matice iseljenika* ZLATNA RIBICA 2013.

Hrvatska matica iseljenika podružnica Rijeka organizira svake godine nagradni natječaj literarnih i novinarskih radova za učenike hrvatskih dopunskih škola, kao i za učenike koji uče hrvatski jezik u drugim oblicima organiziranoga učenja materinskoga jezika u inozemstvu. Na ovogodišnjoj "Zlatnoj ribici" učenici Hrvatske nastave Hessen postigli su zaista hvalevrijedne rezultate. Od 258 pristiglih radova iz Crne Gore, Italije, Makedonije, Njemačke, Poljske, Srbije i Švicarske nagrađeno je samo 15, od čega su 3 naša iz Hessena.

Druga mjesta u svojoj kategoriji osvojile su:

1. **Lara Kadoić**, 11 godina, 5. razred iz Hofheima, sa sastavkom "Mačkare v svati" učiteljica – mentorica: Smiljana Veselić – Vučina
2. **Ana-Maria Klišić**, 14 godina, 9. razred iz Wiesbadena, sa sastavkom "Želite li tetovažu na glagoljici?" učiteljica – mentorica: Vedrana Moslavac
3. **Antonia Baotić**, 13 godina, 7. razred iz Friedrichsdorfa, sa sastavkom "Svadbeni običaji livanjskog kraja" učiteljica – mentorica: Jelena Pokos

Nagrađene učenice dobole su zaslužene nagrade pred kraj školske godine.

Svi učenici, čiji su radovi sudjelovali na nagradnom natječaju, a to je njih 27 iz Hessena, dobili su pohvalnice.

Čestitamo i njima u nadi da će njihov uspjeh biti još veći poticaj svim učenicima za pismeno izražavanje na hrvatskom jeziku.

Sudionici "Zlatne ribice 2013." iz Hrvatske nastave Hessen bili su:

1. **Anamaria Petrović**, 5. razred, Bad Soden
2. **Tereza Lončar**, 6. razred, Bad Soden
3. **Carolina Petričević**, 7. razred, Bad Soden
4. **Marija Meštrović**, 7. razred, Niedernhausen
5. **Leon Kadoić**, 4. razred, Hofheim
6. **Lara Kadoić**, 5. razred, Hofheim
7. **Anna Križanović**, 3. razred, Frankfurt am Main (Bergen Enkheim)
8. **Kristian Adžamić**, 5. razred, Frankfurt am Main (Bergen Enkheim)
9. **David Kosec**, 5. razred Frankfurt am Main (Bergen Enkheim)
10. **Lara Bogdanović**, 6. razred, Frankfurt am Main (Bergen Enkheim)
11. **Luka Baotić**, 5. razred, Friedrichsdorf
12. **Nina Julia Čutura**, 8. razred, Friedrichsdorf
13. **Magdalena Barać**, 7. razred, Bad Vilbel
14. **Antonia Baotić**, 7. razred, Friedrichsdorf
15. **Ana-Lena Bliznac i Ana-Maria Klišić**, 7. i 9. razred, Wiesbaden
16. **Anna Marković**, 4. razred, Griesheim
17. **Dragan Preć**, 10. razred, Griesheim
18. **Lara Vukušić**, 4. razred, Griesheim
19. **Laura Gomez-Alvarez**, 3. razred, Darmstadt
20. **Marijana Medić**, 2. razred, Darmstadt
21. **Martin Dizdar**, 5. razred, Rüsselsheim

22. **Paticija Jurič**, 5. razred, Wiesbaden
23. **Nikolina Jurič**, 4. razred, Wiesbaden
24. **Ana-Maria Klišić**, 9. razred, Wiesbaden
25. **Isabella Bebek**, 6. razred, Giessen
26. **Marianna Raizner**, 7. razred, Giessen
27. **Dominik Mateo Blazević**, 11.razred, Giessen

Nagrađeni radovi:

MAČKARE V SVATI

Pri nami v Zagorju je stari običaj da se ide posle pouč noči na svadbu v mačkare. Par prijatelji od mladencov se oblečeju i našminkaju tak da ih nemre nišči prepoznati. Onda naručivaju mužiku i tancaju z mladenkum, z mladencem i z ostali svati. Kad su se svi natancali, onda počne šala. Doneše se puna kanta olupnjine od krumpira pa se to sve hiti na podij. Onda se mladenka mora pokazati kak bu ona bila dobra sneja i mora sve pobrati.

Lara Kadoić, 5. razred, Hofheim

SVADBENI OBIČAJI LIVANJSKOG KRAJA

Poslije crkvenog obreda svi svatovi dolaze mladoženjinoj kući gdje su se već okupili mještani iz Livna i okolnih sela. Oni koji nisu pozvani u svatove došli su samo vidjeti svatove, a prije svega mladu. Svekrva i njezine pomoćnice bacaju lješnjake, orahe, slatkise i sitni novac u okupljenu gomilu ljudi koja se iz radoznalosti skupila oko kuće domaćina. Tome se najviše vesele djeca, ali i odrasli koji se šaljivo guraju da uhvate poneki slatkiš. Poslije toga mlada dolazi pred kuću i baca tri jabuke preko kuće. Svi okupljeni radoznalo promatraju i komentiraju je li mlada dobra. Ako mlada uspije prebaciti jabuke preko kuće, svi ju hvale i govore da će biti dobra i vrijedna snaha. Ako ne uspije prebaciti jabuke preko kuće, ljudi kažu mladoj da je kuća prevelika kako bi ju utješili.

Nakon bacanja jabuka slijedi veoma zanimljiva utrka momaka iz cijelog kraja. Sudjelovati mogu svi momci, a ne samo oni koji su pozvani na svadbu. Onaj koji pobijedi dobije veliku nagradu. Prije je to obično bio pršut, a danas se dodjeljuje novčana nagrada od 200 ili 300 eura. Nagradu pobjedniku uručuje domaćin, tj. otac mladoženje.

Svadbeno veselje nastavlja se u sali do ranih jutarnjih sati.

Antonia Baotić, 7. razred, Friedrichsdorf

ŽELITE LI TETOVAŽU NA GLAGOLJICI?

Često je postavljano pitanje na ovogodišnjem 37. internacionalnom ljetnom festivalu u Wiesbadenu. Stariji učenici hrvatske nastave iz Wiesbadena predstavili su u subotu, 8. rujna 2012. na štandu Hrvatske kulturne zajednice iz Wiesbadena najstarije hrvatsko pismo – glagoljicu.

U sklopu štanda Hrvatske kulturne zajednice, na kojem se promovirala tradicionalna hrvatska hrana i pića, Hrvatska je nastava napravila štand na kojemu smo gostima radili "tetovaže" na glagoljici. Bojom smo po rukama posjetitelja pisali njihova imena. Na taj način smo željeli pokazati dio naše kulture i tradicije. Svi su sa zanimanjem pratili događanja na našem štandu i postavljali nam puno pitanja o glagoljici i Hrvatskoj. Nama učenicima bilo je veliko zadovoljstvo sudjelovati u toj manifestaciji i pritome smo se zabavili. Sljedeću godinu smislit ćemo neku novu atrakciju za naš štand. Imate li Vi možda kakvu ideju?

Ana-Maria Klišić, 9. razred, Wiesbaden

**Priredila Smilja Veselić-Vučina,
Koordinatorica Hrvatske nastave za Hessen i Saarland**

Tagesausflug nach Limburg an der Lahn

Am Samstag, 27.04.2013 luden wir alle Mitglieder und Freunde zu einem Tagesausflug nach Limburg ein. Wir trafen uns in Limburg mit der Mitgliedern der KROATISCHEN KULTURGESELLSCHAFT KOBLENZ und anschließend nahmen wir an einer geführten Altstadtbesichtigung teil.

Um 14:18 Uhr fuhren wir mit der Bahn nach Lindenholzhausen. Limburg-Lindenholzhausen ist der dem größte Stadtteil von Limburg an der Lahn und das sog. Sängerdorf zwischen Taunus und Westerwald.

Nach einer kleinen Wanderung kehrten wir in der Lindenmühle ein, wo wir uns bei Essen und Trinken ausruhen konnten und einige Gedanken zum das [UNESCO-Welntag des Buches](#).

Die Buch-Geschenk-Aktion ist eine Kampagne zur Leseförderung, an der auch die Kroatische Kultgemeinschaft teilnimmt. (Siehe: http://www.hkz-wi.de/kronika_hr/Svjetski_dan_knjige_i_autorskih_prava_u_Wisebadenu.html)

Red.

Gemeinsame Zeitreise ins Mittelalter

Es gibt immer was zu entdecken Haustüre: Limburg an der Lahn. und gemeinsam ist es noch viel interessanter, so dachten sich die Vorstände der beiden Kulturgesellschaften aus Koblenz und Wiesbaden. Das Ziel wurde schnell gefunden, denn es lag ja fast vor der

Nach der Terminfestlegung und kurzer Absprache organisatorischer Fragen traf man sich am 27.04.2013 in Limburg. Selbst ein massiver Temperatursturz in den einsteligen Bereich, ständige Regenschauer

und ein eiskalter Wind, der die gefühlte Temperatur eher unter dem Gefrierpunkt vermuten ließ, taten der guten Laune keinen Abbruch. Trotzdem war die exzellente Stadt-führung ein wahres Vergnügen.

Gleich zu Beginn erhielten wir an einem Reliefbild einen anschaulichen Überblick über die Stadt, die historische Altstadt, die im Schnittpunkt der zwei bedeutendsten Fernstraßen Europas lag: Antwerpen - Byzanz und Paris - Prag. Die erste urkundliche Erwähnung datiert aus dem Jahr 910 n Chr. Dort wird ein Ort namens Lintpurc in der Nähe einer heute nicht mehr existierenden Burg erwähnt. Limburg entwickelte sich prächtig, was letztlich auch durch die hölzernen Brücke über die Lahn verursacht wurde. Landwirtschaft, Handel und Gewerbe waren die Säulen des Aufschwungs. Wohlstand weckt bekanntlich Begehrlichkeiten, folglich musste man die aufstrebende Stadt mit einer soliden Stadtmauer schützen. Und weil das nicht ganz reichte wurde noch ein tiefer Wassergraben hinzugefügt. Mit fünf massiven Stadttoren stellte man einen gesicherten Zugang zur Stadt her.

Das überwiegend geruhsame Zusammenleben wurde 1289 jäh durch einen verheerenden Feuersturm gestört. Die überwiegend aus Holz erbauten Häuser wurden fast vollständig vernichtet. Sofort nach dem Brand erfolgte der Wiederaufbau mit der Folge, dass die heute sichtbare Bausubstanz aus dem 13. Jahrhundert oder aus späterer Zeit stammt.

Wie so oft in der Geschichte zu lesen ist, folgt nach einem ebenmäßigen Aufstieg ein

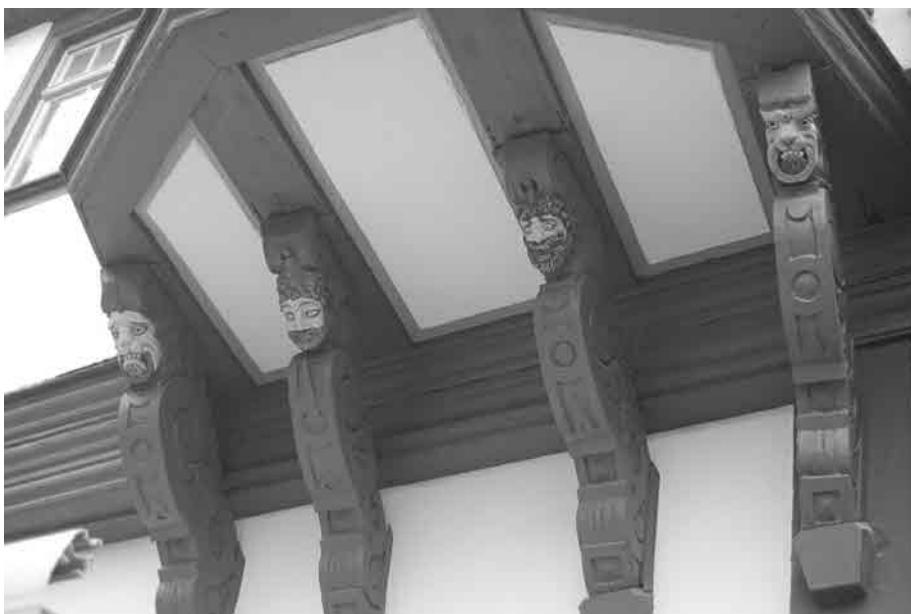

allmählicher Niedergang. Wirtschaftlich geschah dies ab dem 13. Jahrhundert. Pest und Feuer sorgten noch für ein Übriges. Aber es ging auch wieder bergauf und so konnten wir die gut erhaltenen liebevoll restaurierten Fachwerkhäuser bestaunen. Auffallend ist der überwiegend verwendete Baustil der Hallenhäuser. Dabei reichen die ebenerdigen Etagen bis in die Höhe eines beladenen Fuhrwerks, also etwa um ca. 5 m. Dies hatten den Zweck, ein Fuhrwerk in ein Haus zu fahren und von einer Galerie bequem zu be- oder entladen.

Natürlich ist die Zeit der Fuhrwerke längst vorbei und durch die engen Gäßchen fahren auch keine Fahrzeuge mehr. Dennoch bietet die Bausubstanz der Hallenhäuser ungeahnte gestalterische Möglichkeiten für den kreativen Innenausbau. Designerläden, Kunsthändlerbetriebe, Galerien und Wohnungen prägen das Stadtbild. Die Fachwerkhäuser sind nicht nur Meisterwerke der Baukunst, sondern folgen auch einer eigenen

Symbolik, die das Haus und die darin lebenden Menschen in allen Lebensabschnitten vor Unglück bewahren und mit Glück überschütten sollte.

Wie in mittelalterlichen Städten üblich sind die Berufe auf eng begrenzte Stadtviertel verteilt, z.B. Fleischer, Bäcker, Tuchmacher usw. hatten ihre Straßen. Das Gleiche galt auch für Religionsgruppen. Eine leidvolle Geschichte hat die jüdische Gemeinde erfahren müssen. Sie wurden stets für die Katastrophen verantwortlich gemacht. Als z.B. die Pestwellen über Europa hinwegfegten, wurde die jüdische Gemeinde mit ihren ausgefeilten Hygienerichtlinien ungleich weniger betroffen. Das wurde zum Anlass genommen, den Juden einen Teufelspakt zu unterstellen, auf dem bekanntermaßen die Todesstrafe stand.

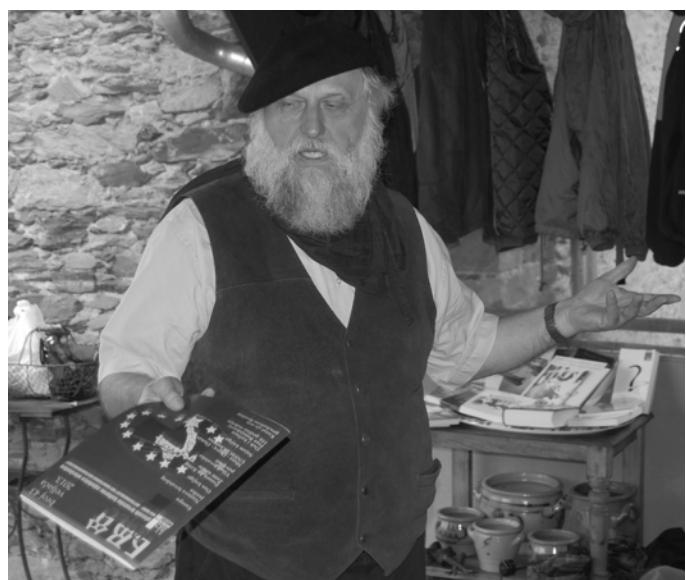
Da der Haupterwerb der Juden im Geldverleih lag, hat so mancher Schuldner seine Chance gewittert, sich seiner Schulden zu entledigen.

Einem unvoreingenommenen Besucher fällt auf, dass zwei bedeutende Sakralbauten in enger Nachbarschaft anzutreffen sind. Dies sind die Stadtkirche und der Dom und beide sind einen Besuch wert. Die Stadtkirche wird ihrem Namen, der übrigens einige Male geändert wurde, voll gerecht. Von außen schlicht, ja fast unauffällig birgt die Franziskanerkirche - so lautete ihr richtiger Name - ihre Schätze im Innern. Kunstvoll aber ohne Prunk präsentiert sie sich dem Besucher. Nach dem Weggang der Franziskaner ist die Kirche mit den angrenzenden Gebäuden Sitz des Bischoflichen Ordinariats.

Wenige hundert Meter entfernt thront auf dem Hügel die Kirche St. Georg, langläufig unter dem trivialen Begriff Limburger Dom bekannt. Es ist müßig die Schönheiten des Doms zu beschreiben, man muss ihn einfach selbst gesehen haben. Bemerkenswert ist, dass die Grundsteinlegung des spätromanischen Bauwerkes auf das Jahr 1235 zurückreicht. Über mehrere Jahrhunderte wurden kaum Veränderungen vorgenommen, so dass wir jetzt nach je einer Innen- und einer Außenrestaurierung fast wieder den Originalzustand bewundern können. In der Kürze der Zeit konnte nur eine Facette von der Limburger Altstadt besichtigt werden, aber diese schönen Stunden waren mehr als lohnenswert.

Nach dem Augenschmaus folgte ein hessisches deftiges Essen. Bei dem gemütlichen Beisammensein wurde vom Vorsitzenden der Kroatischen Kulturgesellschaft Dipl. Ing. Ivica Košak eine außerordentlich nützliche Idee präsentiert.

Im Bestand der Kulturgesellschaften befinden sich zahlreiche interessante, seltene und wertvolle Bücher und Druckerzeugnisse. Was liegt näher, diese auch der anderen Kulturgesellschaft zugänglich zu machen? Damit hätte jeder einen Vorteil. Die weiteren Regularien müssen zwar noch festgelegt werden damit die Idee zur festen Einrichtung wird.

Mit der Zusicherung, eng zusammen zu arbeiten klang ein ereignisreicher Tag aus.

Text und Foto W. Taubmann

Doprinos kulturi kroz poštenu trgovinu

U *Riječi* broj 2 iz studenog 1992. predstavljen je nastup **Kulturne zajednice** na Ljetnom slavlju stranke SPD u Wiesbadenu. Jedno lice hrvatskoga štanda ostalo je prepoznatljivo obilježje nastupa **Zajednice Hrvata** u Wiesbadenu – ono je predstavljeno u osobi vjerne članice društva, gospođe Ružice Matanić.

Godine su ostavile traga, a i dvadeseterogodišnji rad **Kulturne zajednice** doživljava neprekidne promjene, no trajni se oslonac za društvo nalazi upravo u radu i osobnom zalaganju vjernih članica **Zajednice** poput kolegice Ružice.

Ne samo vrijedne ruke drage kolegice koje su uvijek spremne pomoći, a što se u ovakvim volonterskim nastupima gotovo i ne primjećuje, nego i vrsna poduzetnička sposobnost u organizaciji rada odlikuju gospođu Matanić. Ružica Matanić vodi danas jednu maloprodajnu trgovinu u Staračkom domu (GDA *Gemeinschaft Deutsche Altenhilfe GmbH*, Wiesbaden, Hildastraße 2).

Kada je **Hrvatska kulturna zajednica e.V.** postala osnivačkim članom jedne **fairtrade** zadruge - **Weltladen Idstein**,¹ dakle članom jedne zajednice koja poštenom trgovačkom praksom želi unaprijediti robnu razmjenu i

potrošnju zasnovanu na pravednim socijalnim i etičkim odnosima, bilo je za Ružicu samorazumljivo da u svojoj trgovini otvori ponudu i za **fairtrade** proizvode. Komisiju izbranih artikala preuzeila je **Hrvatska kulturna zajednica e.V.** Za hrvatsku se zajednicu tako otvorila mogućnost da ovim iskorakom predstavi sebe i svoje članove u svjetlu dobre poduzetničke prakse. Proizvodi za čiju se proizvodnju plaćaju poštene nadnlice, primanja koja osiguravaju životne potrebe proizvođača, jesu skuplji, ali imaju nezamjenjiv okus pravde. Okus koji se na iskušava jezikom nego dušom. I upravo ova plemenita osobina, koja nam često nedostaje u svakodnevncima, postaje predmetom rada i integracije hrvatske zajednice u migraciji.

¹ Weltladen, Riječ broj 43, 2013. Hrvatska kulturna zajednica e.V. Wiesbaden, str. 22

Gospođa Ružica Matanić vodi s uspjehom trgovinu staračkog doma kao samostalno obiteljsko poduzeće. A to nije ni jednostavno ni lako za ovu Hrvaticu koju sudbina nije mazila. Ružica je rođena u pečalbi poslijeratne migracije, kada se njezina mama, trbuhom za kruhom iz Dalmacije, našla kao sezonska radnica u Vojvodini. Ređena u Hrtkovicima (Ruma) Ružica se našla i sama u dilemi da u tuđini osigura životne potrebe. Veći dio svog radnog života provela je „na privremenom“ radu u Njemačkoj. Ipak ona nije zaboravila svoje porijeklo, kako sama s ponosom kaže – *ispod Dinare*.

Kiosk koji ona vodi već treću godinu, pored sigurnog radnog mjesta za sina, nije cijelovito životno ispunjenje uvijek dobro raspoložene članice Kulturne zajednice. Uvijek spremna pomoći i razumijeti Ružica Matanić predstavlja sve one članove Kulturne zajednice bez čijeg samozatajnog doprinosa rad udruge ne bi bio moguć.

Naravno, nije zapostavljeno niti očekivanje za ostvarivanjem dobiti za Zajednicu, koja će služiti unapređenju rada kulturne zajednice na opću korist u području kulture, društvenoga rada i njegovovanju prijateljskih odnosa među narodima.¹

Red.

¹ Statut Hrvatske kulturne zajednice: http://www.hkz-wi.de/web_hr/hr_statut.html

MOĆ NOVCA I BOGATSTVA

Novac je u današnjem društvu i svijetu priznato sredstvo plaćanja i razmjene, nositelj vrijednosti i računska jedinka. Za razliku od prijašnjih vremena, kada je novac kovan u zlatu, danas se novac tiska na posebnom papiru kao novčanice, kuje u kovanice ili knjiži kao bezgotovinski, na bankovnim računima.

Novac je danas potreban za pokrivanje osnovnih ljudskih egzistencijalnih potreba: ko hrane, odjeće, stanovanja... Tko posjeduje mnogo novca, smatra se bogatašem, jer si sve može nabaviti što god se za novac može kupiti. U novcu mnogi ljudi vide jednu sigurnost života, bezbrižnost, slobodu, ugled, priznanje, uspjeh, slavu, moć... Stoga novac budi u čovjeku jedno posebno divljenje, fascinaciju, jer velika količina novca garantira mogućnost ispunjenja svih želja i totalnu slobodu raspolaganja svojim vremenom. Danas se s novcem može gotovo sve kupiti. Neki zajedljivci tvrde čak da se i svakog čovjeka može kupiti. Stvar je samo cijene. Iznimke potvrđuju ovo pravilo. Poneki pak tvrde: „Novac kvari karakter, ne čini sretnim, ali on umiruje“.

Postoji i jedna druga strana novca i bogatstva. Trka čovječanstva za novcem i bogatstvom uzrok je ratova, osvajanja, ubijanja, tlačenja, izrabljivanja... Bogatstvo budi u čovjeku i tamnu stranu njegovog karaktera: pohlepu, egoizam, zavist, mržnju, bijes, sljepoću, smrt... Sve to izaziva razdore, svađe, neprijateljstva između naroda, članova obitelji, pojedinaca... Mnogi članovi obitelji su se «na smrt» zavadili pri dijeljenju ostavštine i bogatstva. Važnije im je bogatstvo od svoje rodbine, braće i sestara. Božji sin, naš Spasitelj Isus Krist i sam je bio izdan od apostola Jude Iskariotskog za trideset srebrenjaka, koje je dobio od tadašnjih židovskih svećeničkih starješina i poglavara. Često novac postaje važniji i od samoga života. Poznato je da je na tzv. «crni petak» 1929. godine došlo do mnogih samoubojstava bogataša koji su izgubili svoje bogatstvo na burzi.

Njima je bogatstvo bilo vrijednije od njihovog života, te izgubivši to bogatstvo nisu htjeli, niti mogli dalje živjeti.

Prekomjerno zgrtanje bogatstva nije samo znak radne sposobnosti i umijeća čovjeka, već otkriva njegovo pomanjkanje ljubavi i strah od budućnosti.

U toj trci za bogatstvom može se deformirati ljudski karakter: poštenje se pretvara u koruptnost. Malo je zaista bogataša koji su se obogatili poštenim radom. Najčešće su tu u pitanju krađa, kriminal, otimanje i izrabljivanje siromašnih. Ovako stečen novac postaje:

*slava neslavnih
mudrost bezumnih
moć bezmoćnih
sreća nesretnih
ljubav neljubljenih
vjera bezvjernih
i nada beznadnih.*

Na opasnost bogatstva upozorio je Isus riječima: «Kako će teško bogataš ući u kraljevstvo Božje. Lakše je devi proći kroz iglene uši (mali otvor za pješake u jeruzalemskim zidinama) nego bogatašu ući u kraljevstvo Božje.» Isus poznaje ljudsko srce i njegovu žudnju za bogatstvom. Znao je da prava opasnost postoji upravo od te trke za bogatstvom koja može zarobiti i zaokupirati cijelo ljudsko srce. Tada čovjek u tom robovanju bogatstvu neće imati smisla, snage i vremena za veće dimenzije ljudskoga postojanja, za duhovne vrijednosti i dublji smisao života: za harmoniju, mir, radost, sreću, slobodu i pravu ljubav. Čak je i zanimljivo da mnogi bogataši nemaju niti vremena uživati u stečenom bogatstvu, jer ne mogu stati, odmoriti se, već moraju kao opsjednuti raditi i noći i dan na povećanju i očuvanju toga bogatstva. Isus zato tvrdi: «Doista, gdje ti je blago, ondje će ti biti i srce.»

Iskonska i vječna ljudska čežnja jest čežnja za ljubavlju. U novcu i bogatstvu, nažalost, mnogi ljudi traže nadomjestak za ljubav. Ali prava ljubav se ne može nikakvim novcem kupiti, jer ima nešto božanskoga u sebi, stoji iznad materije, uvjetovana milošću Boga stvoritelja. Samo život s Bogom u poštivanju dvostrukog Božje zapovijedi ljubavi, «ljubi Boga iznad svega, a bližnjega kao sebe samoga», jedina je prava garancija da čovjek dođe do prave sreće, radosti i ljubavi. Samo tako će se tada znati i moći pravilno ophoditi sa svim materijalnim dobrima, novcem i bogatstvom. Kada se, s milošću Božjom, uspostavi u srcu čovjeka ravnoteža, balans, između materijalnih dobara i duhovnih vrijednosti, tada će on dijeliti svoja dobra sa svojim potrebitim bližnjima i neće više biti zarobljen bogatstvom, a svoje bližnje će ljubiti i poštovati kao sebe samoga. I tad će se obistiniti one Isusove riječi, da je moguće da se i bogataši spase: «Ljudima je nemoguće, ali ne Bogu. Ta Bogu je sve moguće.»

Sva materijalna dobra, sva stečena bogatstva ovoga svijeta, čovjek će jednoga dana, kad ga Gospodin pozove, ostaviti, a ostat će mu samo ono što je s ljubavlju, dragovoljno podijelio svojim potrebitim bližnjima.

Katica Kiš

Katica Kiš
ISKRE SRCA I UMA
Grafika Hrašće d.o.o. Zagreb 2012.

INTERKULTURELLE WOCHE

WOCHE DER AUSLÄNDISCHEN MITBÜRGER

Buchbesprechung mit Diskussion

Dienstag, den 24. September 2013
Stadtbücherei Idstein, Löherplatz 15
um 19:00 Uhr

KULTUR DER BEFREIUNG

Trumbetaš

MONOGRAFIJA · MONOGRAPHIE

ARCHIPEL GASTARBEITER
zur Biographie und
zu den Werken
des kroatischen Künstlers
Drago Trumbetaš

Eintritt frei

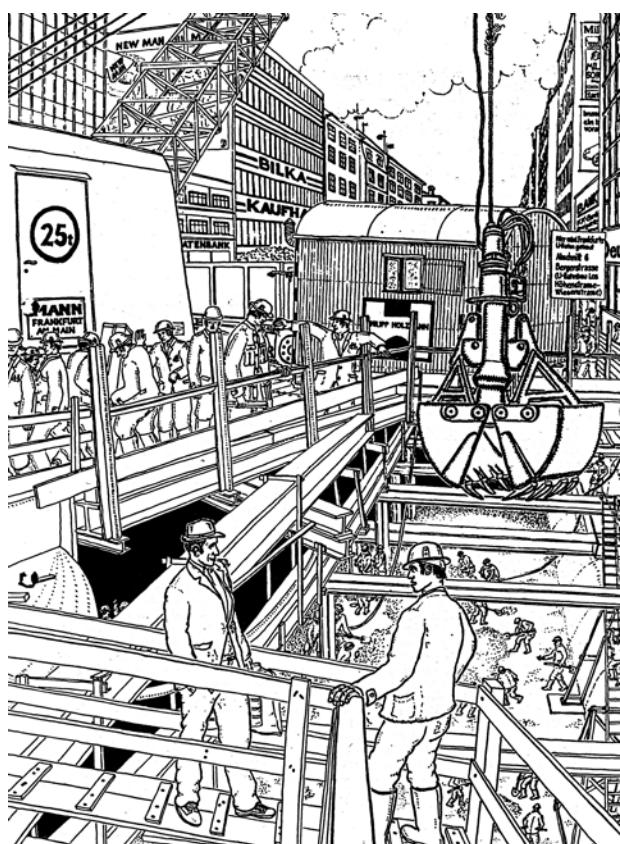
**INTERKULTURELLE WOCHE
IDSTEIN 2013**

DRAGO TRUMBETAŠ: GASTARBEITER

**Kultur der Befreiung - ARCHIPEL GASTARBEITER,
zur Biographie und zu den Werken des kroatischen Künstlers Drago Trumbetaš**

Drago Trumbetaš ist ein unbestechlicher Beobachter der Gesellschaft. Die sozialkritischen Zeichnungen seines „Gastarbeiter-Zyklus“ machen ihn zu einem wichtigen Künstler und Chronisten seiner Zeit, genauer der „Gastarbeiterzeit“, der er einen großen und wichtigen Teil seines künstlerischen Schaffens gewidmet hat. „Die Arbeiten Drago Trumbetaš“ wurden bisher in den späten 1970er Jahren vorwiegend in kleinen Autorengalerien und Kulturzentren gezeigt.

Nach Deutschland kam der kroatische Künstler Drago Trumbetaš 1966 als „Gastarbeiter“. Der gelernte Schriftsetzer war zunächst als Bügler und Packer in einer Fabrik für Damenmäntel beschäftigt, bevor er später bei der Frankfurter Rundschau und der Bild-Zeitung arbeitete. Sehr schnell wurde für Trumbetaš die absurde Situation der „Gäste, die arbeiten“ zur Grundlage seines künstlerischen Schaffens. Er dokumentierte mittels unterschiedlichster Medien vom Jahr seiner Ankunft bis 1985 das Leben der Gastarbeiter in Frankfurt. So sammelte er unzählige Zeitungsausschnitte und Dokumente, notierte verschiedenste Situationen aus Arbeit und Freizeit und fertigte zahlreiche Fotografien an. Dieser dokumentarische Ansatz ist es, der ihn zu einem umstrittenen sozialkritischen Künstler und Dokumentarist der damaligen bundesdeutschen Gesellschaft macht. „Ich beabsichtige nicht, die Gastarbeiterzeit nachträglich zu deuten, sondern zu zeigen, wie es wirklich war.“ Damit wird deutlich, wie stark Trumbetas‘ künstlerisches Verfahren seiner Absicht geschuldet ist, nur die

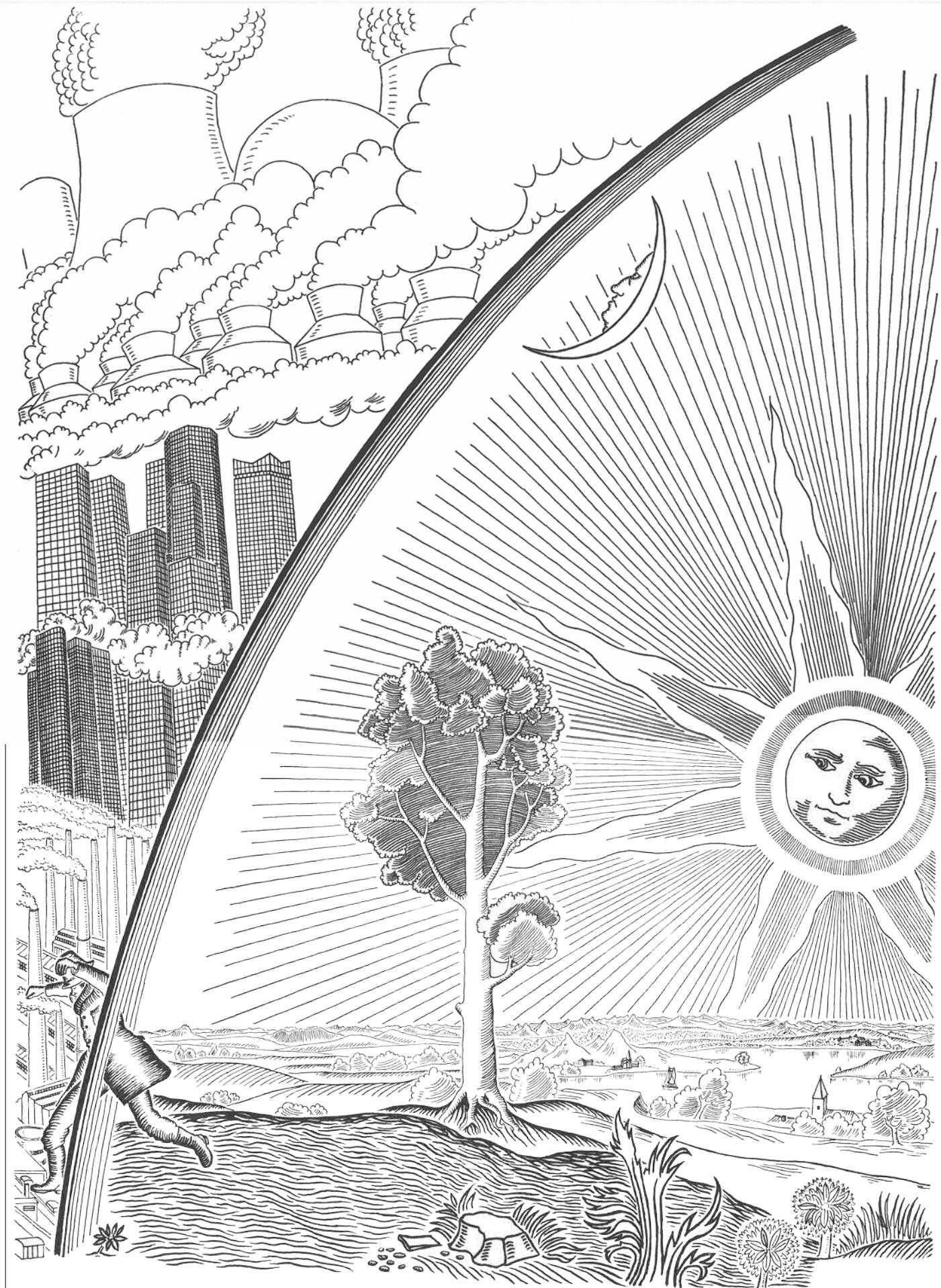

Dinge zu zeichnen, die er wirklich wahrgenommen hat: „Ich habe nur die Sachen gezeichnet, die ich erlebt habe oder dokumentarisch belegen kann.“ So geben seine detailgenauen Zeichnungen und Collagen, die sich aus dem gesammelten Material zusammensetzen, dem Betrachter einen eindrucksvollen Blick in die häufig prekäre Welt der Gastarbeiter und lassen ihn nachvollziehen, wie sich der Gastland Deutschland den Neuankömmlingen in jenen 1 Jahren präsentierte.

Mit der Veranstaltung in der Interkulturelle Woche knüpft die Kroatische Kulturgemeinschaft thematisch an seine Auseinandersetzung mit einer diversifizierten Stadtgesellschaft an, die stark durch Zuwanderung geprägt ist und an die daraus entstehende Frage nach einer gemeinsamen städtischen Identität. Dazu gehört es auch, marginalisierte Positionen darzustellen und kritische Blicke auf das Gastland zuzulassen.

*Presseinformation
Ivica Košak*

*Kroatische Kulturgemeinschaft e.V.
Redaktion RIJEČ <http://www.hkz-wi.de/rijec/index.html>
Mail: info@hkz-wi.de
Tel.. 06126-8145*

24/30 „Skok u propast“
Skok u propast 1990. D. Trumbetaš

TRUMBETAŠ

Trumbetaš 82

„GASTARBAJTER“

„Der Gastarbeiter“ ist die zentrale Figur in Drago Trumbetaš künstlerischem Schaffen. In seinem umfangreichen zeichnerischen und literarischen Werk hat sich der kroatische Maler, Grafiker und Autor immer wieder mit der schizophrenen Situation der „Gäste, die arbeiten“ auseinandergesetzt. Der gelernte Schriftsetzer **Dragutin Trumbetaš** kam 1966 nach Deutschland. Er lebte lange Jahre in einer Dachwohnung in Frankfurt/Sandweg. Von dieser ebenso exponierten wie auch isolierten Lage aus dokumentierte er in einem eigenwilligen künstlerischen Stil die Situation der Gastarbeiter und liefert damit gleichzeitig auch eine kritische Sicht auf die Gesellschaft.

Mit der Veranstaltung in der **Interkulturelle Woche** knüpft die *Kroatische Kulturgemeinschaft e.V.* thematisch an seine Auseinandersetzung mit einer diversifizierten Stadtgesellschaft an, die stark durch Zuwanderung geprägt ist und an die daraus entstehende Frage nach einer gemeinsamen städtischen Identität. Dazu gehört es auch, marginalisierte Positionen darzustellen und kritische Blicke auf das Gastland zuzulassen. Die Buchvorstellung wird durch die Präsentation von Trumbetaš’s Kunstwerken ergänzt.

Red.

Kroatische Künstler und Schriftsteller im Mittelpunkt

28.09.2013 - IDSTEIN

Von Susanne Gross

„Amateurboxer, Lebemann, komischer Kauz“ – so stellte Marko Čubrilo den kroatischen Künstler Drago Trumbetaš den Besuchern in der Stadtbibliothek vor. Der Medienproduzent und Journalist Čubrilo präsentierte den Zeichner und Autor in Zusammenarbeit mit der Stadtbibliothek und dem Ausländerbeirat der Stadt Idstein. Zum sechsten Mal beteiligte sich damit der Kroatische Freundschaftskreis unter Leitung von Ivica Košak mit einem ausgewählten Beitrag an der interkulturellen Woche. Die Bedeutung von Trumbetas als „besonderen Vertreter, der sich als kulturaktiver Mensch erwiesen hat“, betonte der Generalkonsul der Republik Kroatiens Josip Špoljarić.

Der Abend erwies sich als eine Buchpräsentation der anderen Art: Marko Čubrilo hatte sich für eine vielseitige Darstellung entschieden: Er zitierte Bozo Biskupic, den ehemaligen Kultusminister, ließ einen renommierten kroatischen Journalisten zu Wort kommen und trug Passagen aus dem Buch „Trumbetaš – Monographie“ vor. Marko Čubrilo startete mit einem Film, den er zwei Wochen zuvor in Frankfurt gedreht hatte. Dort stellte Drago Trumbetaš bis zum 15. September im Historischen Museum einen Teil seiner umfangreichen Werke aus der Zeit von 1966 bis 1985 vor.

Sozialkritisch

Čubrilo präsentierte Trumbetaš als jenen Mann, der 1966 nach Deutschland kam und sich an der absurden Situation der „Gäste“ stieß, die in Deutschland arbeiten müssen. Trumbetaš erscheint als ein Mann, der in seiner Muttersprache mit sozialkritischem Zungenschlag und Vehemenz antwortet. Fast grob. „Das gefällt mir an Drago Trumbetaš“, betonte Marko Čubrilo. „Trumbetaš ist nicht aalglatt, sondern kantig, und er vereint eine Menge Kontrapunkte in sich.“ Damit spielte er an auf die unterschiedlichsten Stationen im Leben von Drago Trumbetaš als Ex-Häftling, Szenarist und Chronist.

Marko Čubrilo stellte den Künstler als Menschen vor, der bis ins Alter die Welt um sich herum kritisch betrachtet. „Sozialkritisch“ lautet entsprechend das Schlagwort von Drago Trumbetaš. Seine Zeichnungen sind unverschlüsselt. Der Betrachter erkennt sofort die Bildaussage. Trumbetaš thematisiert die Umstände, unter denen Gastarbeiter in der Fremde leben mussten.

Čubrilo erläuterte: „In Trumbetaš Grafiken floss ein, was in den 60er und 70er Jahren passiert ist: Auf dem Weg zur Frankfurter Rundschau, wo Trumbetaš zeitweise als Schriftsetzer arbeitete oder wenn er Toiletten putzte.“

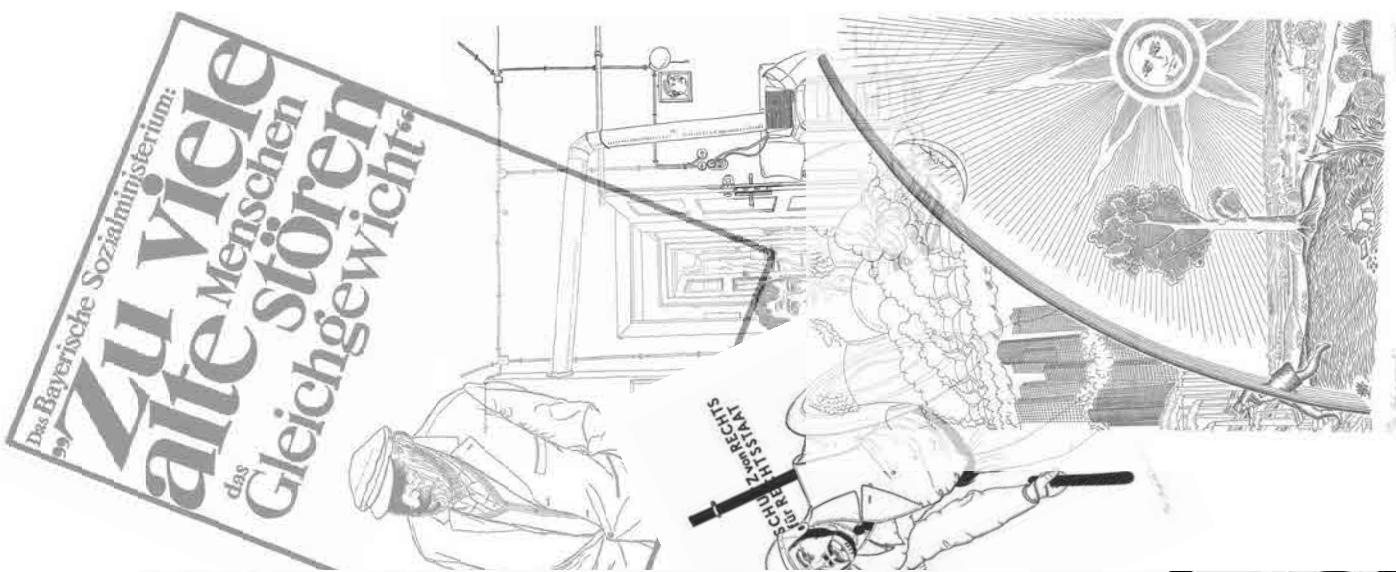
Eine Alltagssituation überspitzt das Bild „Tontscheck auf dem Weg zur Arbeit“: Die Zeichnung zeigt einen Mann, der zu Fuß seinen Berufsweg antritt – gegen einen Strom Autos im morgendlichen Pendlerverkehr.

Das Buch „Trumbetaš – Monographie“ präsentiert sich als reich bebildeter Band, in dem man die charakteristische Malweise des Künstlers erkennen kann. Trumbetaš hat genau hingesehen und das, was er als befremdlich in der neuen Heimat wahrgenommen hat, zu Papier gebracht.

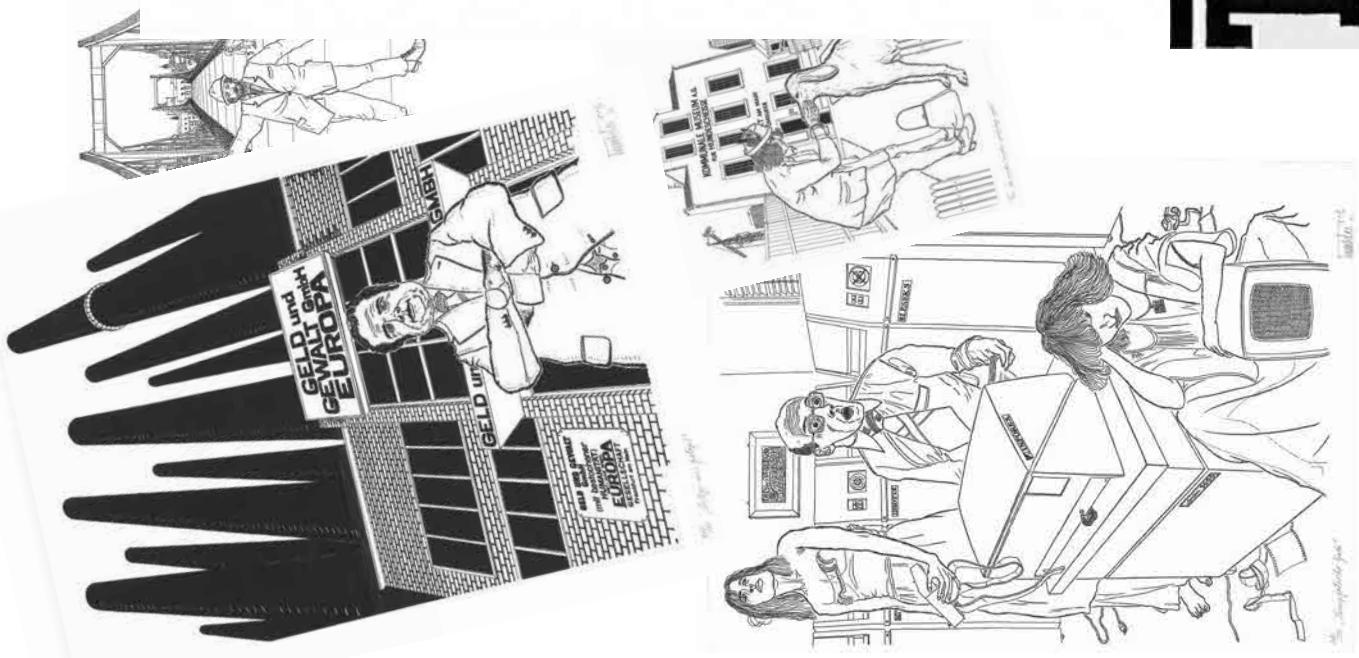
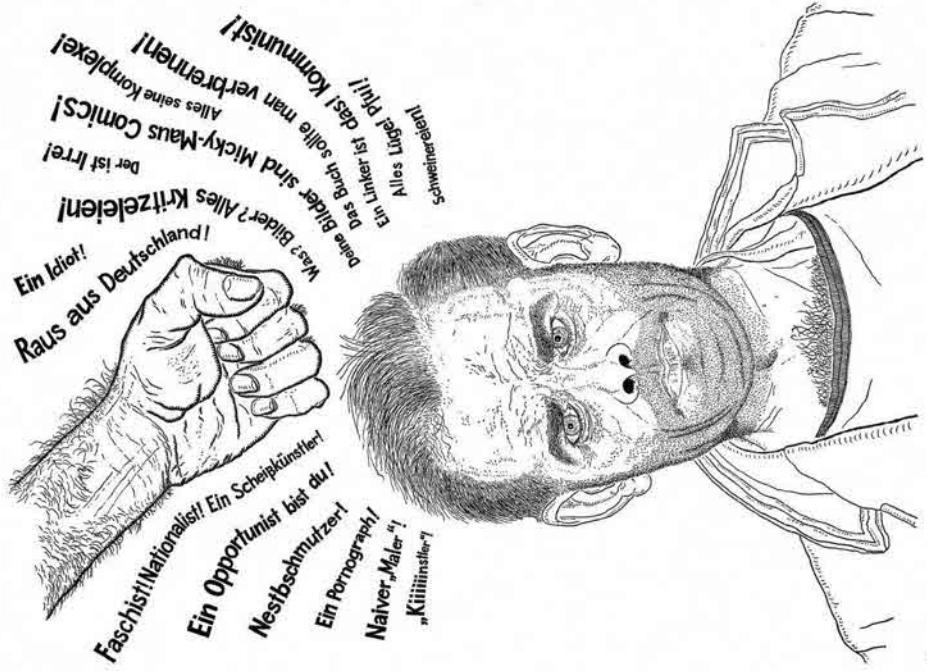
Quelle: <http://www.wiesbadener-tagblatt.de/region/untertaunus/idstein/13482371.htm>

Interkulturelle Woche - Idstein

Stadtbibliothek, 24. 09. 2013,

Trumhetos

Bankfurt ist Räuberfurt

Tragom jedne izložbe

Kada je početkom devedesetih, Drago Trumbetaš, hrvatski slobodni umjetnik iz Frankfurta predstavio svoje radove pod naslovom „Bankfurt ist Frankfurt“, bilo mi je to tada, - umjetnička apstrakcija socijalne kritike iz miljea „gastarabajtera“. I ne puno više od toga. Danas mi se to čini drugačije.

Drago Trumbetaš, grafički radnik iz Velike Mlake, vječni migrant, a koji i nakon povratka u domovinu ostaje vjeran kritičkom motrenju položaju radnika i težaka, prepoznat je tek u bankarskoj krizi 21. stoljeća kao prorok čije riječi imaju danas težinu precizne dijagnoze. I dok sam se spremao na izložbu u Povijesni muzej Frankfurta, razmišljao sam, isto kao i početkom devedesetih, sasvim teoretski: u kojoj mjeri umjetnost postavlja ne samo društvenu dijagnozu, nego sliži li

i kao terapija? Frankfurt kao Bankfurt, grad moloh u kojem se gubi zdravlje i osjećaj za pravdu. Frankfurt s nemilostivom mostarinom od krvi i znoja za dnevni prijelaz u uvijek dublji krug pakla. Drago Trumbetaš daje putniku u tom kružnom toku banalnosti, neispunjene želje, lažnih vizija, umišljenosti i neznanja figurativno lice Gastarabajtera. Tužni lik u turobnoj sredini! Ali ipak uvijek nekako simpatičan jer je prepoznatljiv.

Dragutin Trumbetaš doživio je veliku zadovoljštinu. Grad u koji je prije četrdeset pet godina došao trbuhom za kruhom i u kojem ne samo što nije naišao na toplinu nego je osjetio i ljudski prezir, taj ga grad danas slavi, ponosi se njime i zahvaljuje mu što je kao umjetnik bio svjedokom njegova razvoja.

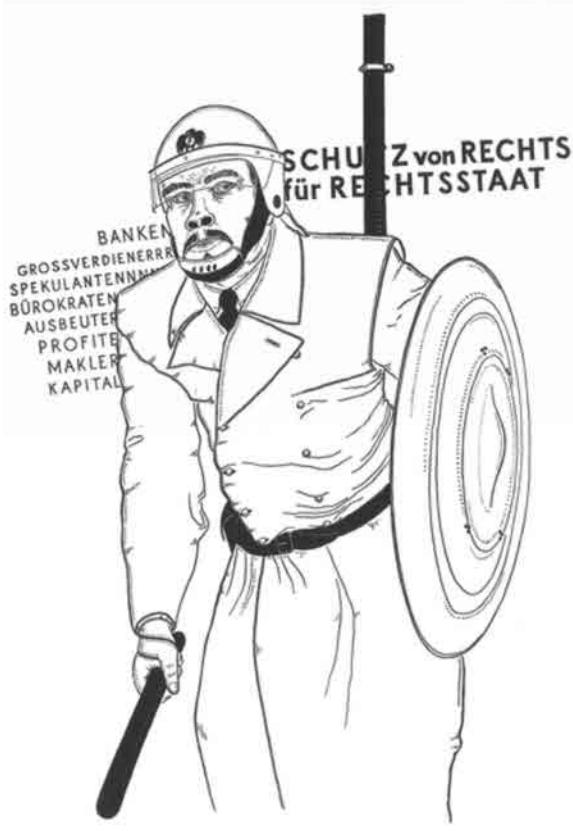
Dragina ili Dragec, kako ga od milja zove ne samo njegova familija nego i njegovi obožavatelji, rodom je iz Velike Mlake, u Turopolju, nedaleko Zagreba. Sa šest godina već je crtao portrete svojih susjeda, a u osnovnoj školi su ga učitelji stalno zaduživali crtanjem parola i slali na risanje u prirodu. Završivšo je Grafičku industrijsku školu u Zagrebu 1956. i s diplomom ručnog slagara zaposlio se u Grafičkom zavodu Hrvatske.

U Njemačku je došao 1966. preko tadašnjeg Zavoda za zapošljavanje.

Bankfurt Drage Trumbetaša predstavljen je u Povijesnom muzeju Frankfurta, između ostalog kroz zbirku bivšeg hrvatskog ministra Bože Biškupića. Bilo gdje na svijetu bi bilo obijesno pitati se, kako je nastala ta privatna zborka?

Ali ne u Frankfurtu, čiji dijelovi grada više nisu pod kontrolom redarstvenih snaga, kako nam je to predstavnik Policijske uprave izjavio na jednom susretu Savjeta za prevenciju.

Frankfurtska veza, roman Miroslava Međimorca, bivšeg hrvatskog obavještajca, koji u tom književnom djelu opisuje događaje u kojima je i on sam bio protagonist. U toj špijunskoj priči riječ je o tajnom ratu hrvatskih i srpskih obavještajaca, a koji počinje telefonskim pozivom iz Frankfurta - Bankfurta. Kuriozno predstavljanje ovog romana bilo je u večernjem programu, a koji sam ja vodio u sklopu Frankfurtskog Sajma knjige 2005. Predstavljanje knjige Frankfurtska veza u Nakladi Pavičić (Zagreb, 2004.) odvijalo se u mračnoj atmosferi „Cluba Terine“ jednog „underground“ restorana u Frankfurtu, mesta koje je inače služilo za susret policijskih inspektora i njihovih doušnika.

RIJEĆ - Glasnik Hrvatske kulturne zajednice - broj 44, 2013.

Odlazak na izložbu u Frankfurtu, u petak 3. svibnja, a na koju nisam stigao, trebalo je biti na prvom mjestu susret sa starim pajdašem, a ne traženje razloga socijalne (ne)pravde. Pa ipak dogodilo se drugačije. U Bankfurtu koji je tog dana za mene postao Räuberfurt, nepoznati lopov-džeparoš mi je na putu između glavnog kolodvora i Römera odnio lisnicu. I tako umjesto s Dragecom na izložbi, završio sam na 1. Polizeirevieru u Räuberfurtu s prijavom za kazneno djelo na osnovi § 242 StGB (Taschendiebstahl). Protokoliranjem prijave kaznenog djela je pomoć prijateljskog organa reda (Freund und Helfer) bila završena.

Bez dokumenata i novaca, sam na ulicama velegrada - to je osjećaj kojega bih se rado bio odrekao!

Ne, nisam postao pametniji (aus Schaden wird man nicht Klug), ali i manje pametne misli u ovakovom trenutku pomažu. Kolika je šteta? Veća ili manja od cijene koju je Božo Biškupić platio Dragecu za copyright zbrke, a koja se danas izlaže u muzeju? Veći ili manji od svote koja je devedeset i druge ukradena Lj. K. na kolodvoru u Beču, na prolazu, u bijegu iz ratom zahvaćene Banje Luke? To su vam ukrali oni „vaši“ glasio je tada lakonski komentar bečke policije za gubitak obiteljskog imetka. Imetka koji se u trenu pretvorio u gorku uspomenu. Da, ima i drugih, težih sudbina, pokušao sam se tješiti.

Ali ne događa li se to u društvu u kojem policija zna da više nema kontrole, a sudstvo je bez moći da primjeni zakon?

I nije li Bankfurt - Frankfurt - Räuberfurt svuda oko nas?

EPILOG:

A kada je pajdaš Dragec čuo za ovu nezgodu, došao mi je u posjetu na Taunus u Idstein. Ipak ne samo vrijeme, nego i dobro društvo liječe rane.

Za spomen ovoj zgodi pripremamo i sljedeći izložbu radova Dragutina Trumbetaša, u Wiesbadenu i naravno s prilogom u časopisu RIJEĆ koji izdaje Hrvatska kulturna zajednica.

Izložba Drago Trumbetaš: *Gastarbeiter in Frankfurt* održava se do 15. rujna 2013. u Povijesnom muzeju grada Frankfurta ([Historisches Museum Frankfurt](#)), Fahrtror 2 (Römerberg), 60311 Frankfurt na Majni. Izložba je otvorena od utorka do nedjelje i na blagdane od 10 do 18 sati, a srijedom od 10 do 21 sat.

Ivica Košak
Idstein, 9. svibanj 2013

Ranko Ćetković, Ivica Košak s Dragutinom Trumbetašem u Idsteinu 5. svibnja 2013.

Hommage an Ivan Supek

Physiker und Philosoph

Ivan Supek (08. April 1915 - 05. März 2007) studierte in Zagreb, Zürich und Leipzig. Er war Präsident der Akademie der Wissenschaften und Künste und gilt als der bedeutendste Naturwissenschaftler in Jugoslawien nach dem 2. Weltkrieg. Er war Rektor der Universität Zagreb in den kritischen Jahren 1968-1972, und lehrte an mehreren Fakultäten. In diese Zeit fällt auch das Zagreber Ehrendoktorat Heisenbergs (in Anwesenheit von Marschall Tito!) und die Gründung des Inter-Universitäts-Zentrums in Dubrovnik, an dem Heisenberg die ersten Vorlesungen über Philosophie der Naturwissenschaften hielt. Ivan Supek lehrte an mehreren Fakultäten. Nachdem Tito den „Kroatischen Frühling“ (eine demokratische Bewegung 1971) mit Gewalt unterdrückt hatte, zog sich Ivan Supek aus dem öffentlichen Leben zurück bis Kroatiens Selbstständigkeit wurde. Als kritischer Geist prangerte er alle politischen Übertreibungen an, sowohl die in Jugoslawien als auch die im heutigen freien Kroatien.

Ivan Supek hat neben zahlreichen wissenschaftlichen Publikationen auch mehrere Romane und Dramen veröffentlicht und wird zu Recht als die Verkörperung einer sehr persönlichen Synthese von Wissenschaft, Philosophie, Literatur und Politik angesehen.

Ivan Supek war der Assistent von Werner Heisenberg in Leipzig und erhielt über diese persönliche Beziehung Einblick in das Werk des Nobelpreisträgers **Werner Karl Heisenbergs** (1901-1976). Als Ivan Supek 1941 von der Gestapo verhaftet wurde war es die Intervention von Heisenberg, die seine Freilassung veranlasste. Nach seiner Freilassung schloss sich Supek den Partisanen an. Schon im Juni 1944, während des Zweiten Weltkrieges, warnte er vor den Gefahren der nuklearen Aufrüstung. Nach dem 2. Weltkrieg engagierte sich Ivan Supek pazifistisch. Er wird von vielen bis heute deswegen als das „Gewissen der Nation“ betrachtet. Setzte sich sein Kollege Heisenberg mit dem *Göttinger Manifest* 1957 gegen eine atomare Aufrüstung ein, wurde Ivan Supek ein Gründer der friedensstiftenden **Pugwash Bewegung**, die nach dem 2. Weltkrieg entstand. Sie wurde nach dem ersten Versammlungsort, dem Fischerdorf Pugwash in Kanada benannt. Angesichts des nuklearen Wettrüstens wiesen dort namhafte internationale Wissenschaftler auf die Gefahr eines dritten Weltkriegs hin.¹ Im Jahre 1955 (vor über 50 Jahren!) entstand das bekannte **Einstein-Russell-Manifest**, in dem es zum Schluss heißt: „*In view of the fact that in any future world war nuclear weapons will certainly be employed, and that such weapons threaten the continued existence of mankind, we urge the Governments of the world to realize, and to acknowledge publicly, that their purpose cannot be furthered by a world war, and we urge them, consequently, to find peaceful means for the settlement of all matters of dispute between them.*“ Unterzeichnet wurde es von: Max Born, Perry W. Bridgman, Albert Einstein, Leopold Infeld, Frederic Joliot-Curie, Herman J. Muller, Linus Pauling, Cecil F. Powell, Joseph Rotblat, Bertrand Russell, Hideki Yukawa und Ivan Supek als Leiter der jugoslawischen Delegation und Mitglied des internationalen Pugwash-Komitees. Auch hier zeigt sich die enge Verbindung von Wissenschaft und politischem und sozialem Handeln. Deutlich wird aber auch, dass Ivan Supek mit den geistigen Größen des 20. Jahrhundert auf Augenhöhe verkehrte.

In Weiterführung der Gedanken des Einstein-Russel-Manifestes entstand die Erklärung von Dubrovnik-Philadelphia (1972-1974-1976), die zur Gründung der Internationalen Humanisten-Liga (ILH) führte. Gründungs-Mitglieder waren Ivan Supek und die Nobelpreisträger Linus Pauling und Philipp Noel-Baker, Aurelio Peccei, Präsident des Club of Rome, Ava Pauling und Sophia Wada aus Indien, was erneut die Vernetzung Supeks mit internationalen Wissenschaftlern aufzeigt. Auf dem ersten Kongress der ILH nach dem Jugoslawien-Krieg wurde in Sarajevo 1998 der Beschluss gefasst, dass das Zentrum der ILH von

¹1995, fünfzig Jahre nach den Atombombenabwürfen auf Hiroshima und Nagasaki, wurde Józef Rotblat stellvertretend für die *Pugwash Conferences on Science and World Affairs* (die entscheidenden Anteil am Atomteststopp im Jahre 1963 und dem Atomwaffensperrvertrag hatten) der Friedensnobelpreis verliehen.

Philadelphia nach Sarajevo zu verlegen sei, mitten in das „Auge des Orkans“. Von dort aus sollte das "Friedensexperiment" der ILH von Bosnien aus über ganz Südosteuropa und darüber hinaus global wirken.²

Die ILH ist mittlerweile von Pugwash völlig unabhängig, zu Beginn jedoch bestand ein enger Bezug zur Pagwash-Bewegung und dem Gedankengut ihrer Gründer. Die explizit humanistische Ausrichtung der ILH ist auf Ivan Supek zurückzuführen. Die Idee des Humanismus kam im Abendland zur Zeit der Renaissance (XV. Jh.) in Italien auf und wurde maßgeblich von dem Einfluss griechischer Gelehrter beeinflusst, über die unabhängige Stadtrepublik Dubrovnik fand der Humanismus seinen Weg ins heutige Kroatien. In diesem Zusammenhang ist auf die Beziehung von **Ruđer Josip Bošković** (1711-1787), einem der letzten Universalgelehrten Südeuropas, und **Werner Heisenberg** hinzuweisen, der Bošković den „kroatischen Leibniz“ nannte. Bošković's Wirken widerlegt Tendenzen in der Forschung zur Aufklärung, welche vielfach dazu neigte, die Positionen der Naturwissenschaften und des Katholizismus als Randzonen in diesem Transformationsprozess zu marginalisieren. Als Quintessenz der Bedeutung Bošković's für die Entwicklung der Naturwissenschaften kann gelten, was **Niels Bohr** 1958 über ihn gesagt hat: *"Our esteem for the purposefulness of Bošković's great scientific work, and the inspiration behind it, increases the more as we realize the extent to which it served to pave the way for later developments.....In the pursuit of such novel developments, it is essential that we not only keep an eye open for unforeseen discoveries, but that we are conscious of standing on the foundations laid by the pioneers of science."*³ Die Aufklärung in Frankreich und Deutschland des XVIII Jh. verstärkte die rationalistische Emanzipation. **Gottfried Wilhelm Freiherr von Leibniz** (1646-1716) ist einer ihrer wichtigsten Vertreter. Leibniz zählt zu den Frühaufklärern, die den Grundstein für die Bewegung der Aufklärung, „den Ausgang des Menschen aus seiner selbstverschuldeten Unmündigkeit“ (**Immanuel Kant**), gelegt haben. Er hatte einen starken Einfluss auf die Aufklärung, die klassische deutsche Philosophie, den deutschen Idealismus und die Literatur der Klassik. Leibniz formuliert früh die Maxime der Verstandesmäßigkeit: „*Jeder Mensch besitzt Fähigkeiten zur vernünftigen Lebensführung*“. Wenn Religion und Vernunft übereinstimmen, entstünde eine wahrhafte Religion. Leibniz postulierte, dass alle Gaben den Menschen verderben können, nur die echte Vernunft sei ihm unbedingt heilsam, aber an ihr werden erst dann kein Zweifel mehr haften, wenn sie sich überall gleich klar und gewiss, wie die Arithmetik, erweisen könne. Eng verbunden mit der Ideen der Aufklärung und Humanismus ist die Idee des Pazifismus verschiedener Friedensbewegungen. Dies verdeutlicht den geisteswissenschaftlichen Hintergrund, dem Ivan Supek entstammte. Er agierte in humanistischer und aufklärerischer Tradition als einer der großen Wissenschaftler des vergangenen Jahrhunderts.

„In erster Linie war Supek Philosoph, und zwar einer der wenigen in Kroatien, für die es keinen Gegensatz zwischen wissenschaftlicher Arbeit und Philosophieren gibt. Zwischen der Wissenschaft, insbesondere der Naturwissenschaft und der Philosophie besteht laut Supek kein Gegensatz in dem Sinne, dass die eine die andere ausschlösse, und wir uns zwischen den beiden Bereichen zu "entscheiden" oder gar zwischen ihnen zu "wählen" hätten, wodurch wir wiederum dem einen bzw. dem anderen Bereich eine größere Bedeutung beimesse[n] würden. Wissenschaft und Philosophie entwickeln sich "natürlich" auseinander, sie knüpfen aneinander an, sie existieren miteinander - weil eine auf die andere angewiesen ist - und sie bemühen sich um ein und dasselbe. In diesem Sinne könnten wir Supek einen "Wissenschaftsphilosophen" nennen, was allerdings keineswegs mit einem "Philosophen der Wissenschaft" verwechselt werden darf, obgleich Supek auch das war, und was uns zudem nicht da/u verleiten darf, Supeks Philosophieren auf eine bloße Ansammlung von naturwissenschaftlichen "Einblicken" oder aber naturwissenschaftlichen "Wahrheiten" zu reduzieren.“⁴

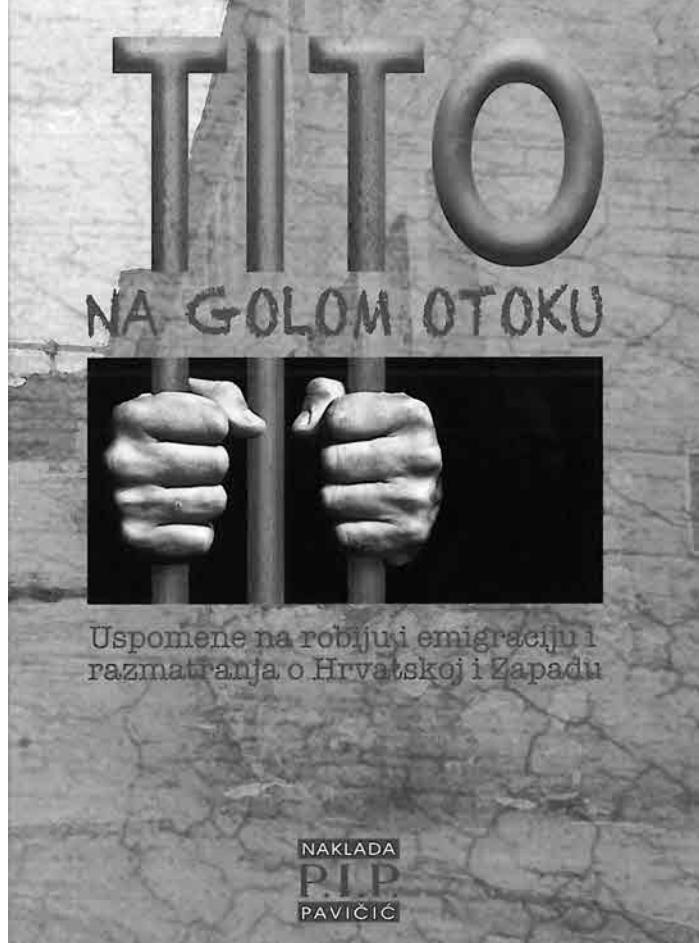
Red.

² Helmut Moritz, Graz, Auf den Spuren von Einstein und Heisenberg in Südosteuropa, Die Internationale Humanisten-Liga in Sarajevo 1998 <http://www.helmut-moritz.at/SciencePage/EinsteinHeisenberg.pdf>

³ Velimir Abramović, The problem of continuity in the natural philosophy of Leibniz and Boscovich. Belgrade 2004.

⁴ Bojan Marotti. Institut für Geschichte und Philosophie der wissenschaft Kroatische Akademie der wissenschaften und Künste. Prolegomena 6 (2) Zagreb 2007.

Stanislav Janović

Uspomene na robiju i emigraciju i razmatranja o Hrvatskoj i Zapadu

NAKLADA
P.I.P.
PAVIČIĆ

Stanislav Janović:

TITO NA GOLOM OTOKU

Uspomene na robiju i emigraciju i razmatranja
o Hrvatskoj i Zapadu

Izdavač: [NAKLADA PAVIČIĆ](#),

ZAGREB, 2013

ISBN: 978-953-6308-97-2.,

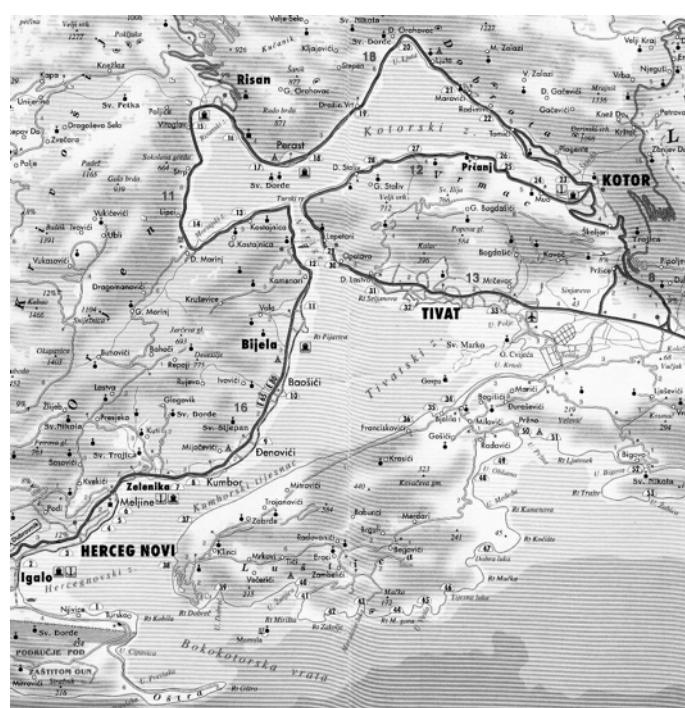
Str. 336, 14 x 20 cm, uvez tvrd, 150,00 HKN

Nakladnička tvrtka P.I.P.-Pavičić objavila je prije nekoliko tjedana knjigu pod nazivom:

„Tito na golom otoku“ - Uspomene na robiju i emigraciju i razmatranja o Hrvatskoj i Zapadu.

Autor knjige je dr. med. Stanislav Janović (rođen 1931. u Boki Kotorskoj, u mjestu Bogdašiću/općina Tivat, Crna Gora), hrvatski je iseljenik u SR Njemačkoj (Idstein na Taunusu).

Kao zagrebački student medicine sudjelovao je pedesetih godina u osnivanju i radu ilegalnog studentskog kružoka „Hrvatski pokret otpora“¹. Za jedno s kolegama Jakšom Kušanom² (koji je već 1955. napustio Jugoslaviju), Ivom Kujundžićem, Zorkom Bolfek, Branimirom Donatom (građanskog imena Tvrtko Zane) i još nekima, iz uvjerenja kako je politički otpor represivnom jugoslavenskom režimu moguć.

¹ Nije ni idejno ni sadržajno vezan uz pokret sličnog naziva - Hrvatski oslobodilački pokret (HOP), koji je u emigraciji osnovao Ante Pavelić 1956. godine. Prim. red.

² Jakša Kušan (1931), novinar i publicist, studirao pravo u Zagrebu i Beogradu. 1955. odlazi o u Londonu, gdje je 1959. pokrenuo mjesecačnik/dvotjednik Nova Hrvatska, nestranačko glasilo, najraširenije političke novine u hrvatskoj emigraciji, kojima je bio urednik 32 god. Prim. red.

Naivne zagrebačke studente ohrabrila su i revolucionarna zbivanja u Poljskoj i Mađarskoj¹, a sve u želji da se kroz nenasilan otpor centralističkoj državi stvore uvjeti za slabljenje partijskog jedinstva. Aktivisti ovog pokreta su prošli onako kako su u to vrijeme prolazili svi buntovnici u zemljama iza „željezne zavjese“: otkriveni su i pohapšeni u rujnu 1956. godine. 6. travnja 1957. godine, članovi te grupe su osuđeni na robiju. Stanislav Janović, kao prvooptuženi dobio je četiri godine strogog zatvora. Odslužio ih je od 1957. do 1961. u Staroj Gradiški i na Golom otoku, zloglasnim tamnicama za političke kažnjene.

Odlaskom 1965. godine kao „gastarbeiter“ u Njemačku, dr. Janović nastavlja politički rad u okviru "Društva prijatelja Matice Hrvatske" u Frankfurtu čije je suosnivač i prvi predsjednik od 1970. godine. Društvo kasnije dobiva naziv „Hrvatsko kulturno društvo“ i ujedinjuje se s "Hrvatskim europskim društvom", koje danas djeluje kao "Hrvatsko europsko kulturno društvo" (*Kroatisch Europäische Kulturgesellschaft e.V.*).

Stanislav Janović je član i suosnivač „Hrvatske kulturne zajednice“ u Wiesbadenu, osnovane 1991. godine, te prvi predsjednik i suosnivač „Hrvatskog svjetskog kongresa“.

Na početku devedesetih, autor organizira prohrvatske manifestacije u Njemačkoj i postaje 1995. godine zastupnikom stranke Hrvatske demokratske zajednice u Hrvatskom saboru.

Knjiga je biografski zapis koji ne krije samo subjektivan pristup činjenicama vezanim uz autora i njegov život, nego i cijelokupne društveno političke pojave vremenski vezane za vrijeme od početka Drugog svjetskog rata pa sve do današnjih dana i posebno u osvrtu na prostor **Boke kotorske**, Jugoslavije i suvremene Republike Hrvatske. Ona je jedan od mogućih kulturoloških pregleda i pogleda na razdoblje druge polovice 20 stoljeća. Ovim se radom želi upozoriti na cenzure i tabue, prijelome i društvene poticaje koji su mijenjali sadržaje historijskog pamćenja uvjetujući da neke fenomene tog vremena lako zaboravljamo, dok se drugih s radošću ili pak nelagodom prisjećamo.

Ovaj rad može sociologima, geopolitičarima, kao i povjesničarima pružiti činjenične odgovore na niz pitanja. Pisac je svjedok vremena i svjedok nasilja koje se odvijalo dugi niz godina, te smatra kako sve to treba zabilježiti u nadi i želji kako bi ovakva svjedočanstva mogla pomoći u sprječavanju ponovne pojave totalitarnih zločina. Ova tema nije samo povijesna, ona ima višestruko značenje za današnje društvo zbog stabiliziranja političkih odnosa u hrvatskoj zajednici.

Boka kotorska, Bocca die colfo di Cattaro - zaljev čije se ime izvodi od latinskoga izraza *bocca* (ždrijelo, ust) ulazi, prodajom hrvatsko-mađarskog kralja Ladislava Napuljskoga 1409., u teritorijalni sastav Venecije. Cijena je iznosila vencijanskih 100.000 dukata.

U teritorijalni sastav Crne Gore, **Boka kotorska** ulazi tek 1945. godine.

Ivica Košak

¹ Mađarska revolucija, naziv za pobunu protiv sovjetske prevlasti 1956.. Vođa revolucije bio je Imre Nagy koji je zahtijevao je povlačenje sovjetske vojske, državnu neutralnost te zatražio zaštitu UN-a. Prim. red.

DRUGI MEĐUNARODNI FESTIVAL PJESENKA „MORE NA DLANU“ U BIOGRADU NA MORU 2013.

Organizator i voditelj Zdravko Odorčić, Kultura snova i Udruga za promicanje kulture u Zagrebu.

Pjesničke večeri su održane u restaurantu Carpymore i na brodu Šangulin. Na pjesničkim večerima sudjelovali su: Marija Grakalić, Laura Lara Gree, Aron Baretić – Abe, Maja Tomas, Emir Sokolović, Davorko Flego, Tina Martina Kos, Zdravko Odorčić, Darko Turković, Nela Pamuković, Tee Žižman iz Hrvatske, Mario Veanješ, Enea Holić iz BiH, Julijana Marinković iz Makedonije, Miroslav Lav Amatunski iz Kanade, Zdravko Luburić iz Njemačke.

Promocije objelodanjenih djela autora održale su se u Zvičajnom muzeju grada Biograda na moru.

Sponzori Festivala su: Grad Biograd na Moru, Ivan Knez, gradonačelnik Biograda na Moru, Zavičajni muzej grada Biograda na Moru, riblji restaurant „Guste“, restaurant „Carpymore“, „Šamgulin“ D.O.O. i Sani Turis.

Medijski pokrovitelj: Radio Biograd na Moru i Radio snova iz Zagreba.

U Zavičajnom muzeju održane su promocije objelodanjenih djela: ZDRAVKA ODORČIĆA, jednog primjernog pjesnika iz Zagreba, DARKA TURKOVIĆA iz Ougulina. NELE PAMUKOVIĆ iz Zagreba. TEE ŽIŽMAN iz Rijeke, MARTINE TIN KOS iz Čakovca, predstavljene Lidijom Puđak, a pored autorice govorili su Ljubica Ribić Marošević iz Varaždina i Milan Novak iz Maribora, Slovenija. ZDRAVKO ODORČIĆ pjesnik iz Zagreba koji je i osnivač „Kulture snova“ kao i idejni pokretač ove jedinstvene i vrijedne manifestacije, predstavljen od Lidije Puđak i Laure Lare Gree. Ova poezija sad je u trenutku našeg života ujedinjena s ljudskim kretanjima i glasovima odozgo nadolje i želi promatrati sve nekom pokretljivom odmjerrenom šutnjom ili glasnim odmicanjem jednaka nekoj sjeni koja izlazi iz zasićena vremena onesviještene epohe.

„Dvestošezdeset dana“ tako se zove roman Marijana Gubine iz Osijeka. Samo jeza prepačena čovjeka za Domovinskog rata, samo gole suze koje izlaze iz vriska i drhtaja oceanskih usta, samo oči uprte u težak sumrak i kandžastim prstima prionute o njegovo lice, a na rukama njegova Domovina i hrvatsko srce.

Gospodin DARKO TURKOVIĆ, pjesnik iz Ougulina se pokrenuo. Napola se podignuvši uzeo je knjigu sa stola „BRONČANI OKLOP“ i držao je čvrsto i otvori je pažljivo, kao da taj list razmišlja, ta bijela četvrtina nije papir već nategnuto razmišljanje sve do nekadašnjeg oblika kad je počeo pisati ovu knjigu „Brončani oklop“, a u međuvremenu glas je njegov govorio znalački, dok su slušatelji u sali Zavičajnog muzeja slušali i shvaćali njegove gipke, savitljive riječi recitirane glasno i točno, dokon i nježno naglašavajući gestama prema dvorani, s onom dubokom i apsolutno protumačivom mirnom strpljivošću pjesnika iz Ougulina. Činilo se da iz svake njegove pjesme prodire osakaćena epoha. Govorene pjesme čuvale su ga čvrsto unatoč svim onim elegantnim i udvornim i neizvještačenim izrazima i metaforama kojima su bile pjesme ispunjene, dok nije stigla sljedeća BRONČANI OKLOP. Ona je sadržavala ono što je do nje moglo dosjeti kao iz vedra neba,

nakon kratkog zastoja od nekoliko trenutaka, držala ga je vrijednim da je da slušateljima da je sačuvaju ili čak da je pročitaju, sada kako slušatelji već odluče, da bi ostavio onu duboku dubinu kao znak neshvatljivog pojma o o svijetu kojem smo mi podređeni.

IZBOR LJUDSKOSTI

*Gumenim rukama kamenih lica
u sterilnim sobama bez nosa i usana
stvaraju hibride ljudskosti štiteći
budućnost od strašne bolesti koja
nas čini ljudima.*

NELA PAMUKOVIĆ iz Zagreba. Nela je čula, a da nije morala recitirati i slušati dok je čitala jasnu poeziju iz svoje knjige „**KA TICA NEBESKA**“, ne kao nešto što je na papir utisnula jednom živa gipka i vješta ruka već kao bačenu sjenu koja je na papiru nastavila čas prije nego je pogledala i koja bi mogla možda iščeznuti, možda izletjeti i izblijedjeti, u bilo kojem trenutku dok ona još čita: živi jezik koji je govorila nakon toliko godina a onda nakon nekoliko dana, blaga udivljena hirovitost i nepopravljiva morska svjetla bez datuma ili uzdaha ili autorskog potpisa. Čini se da iz njezinih pjesama raste moćna snaga plime i oseke i sve to tica ka nebeska.

ZA DAHOM LJUBAVI

*Jutrom poljubac zadahom mojim
skidanje krmelja s očiju Tvojih
raščupana preko lica crna kosa
neotuširana strast pogleda
čista, gola i bosa.*

Zbirka „**NIČIM IZAZVANA**“ pjesnikinje TEE ŽIŽMAN. Poezija puna sporih, ponekad produženih dragulja, sasvim sporih od plamena svijeta. Primjetit će se kako ona ne ponire ni na jednu stranu ili bilo koju stranu tvrdeći da ovo nije glas čak ni poražena čovjeka, a kamo li mrtvih ili živih. Zapravo kao da je bila pjesnikinja i filozof, izvela bi i sastavila neobičan i prikladan komentar o vremenu i predviđanja o sadašnjosti i o budućnosti iz ove pjesme ili one druge koju sada drži u rukama – listavog papira knjige mislim prvijenac, kao što se vidi najboljim tonom, spašena, ako se hoće reći iz izgorjele palače slova, a ispisane veoma finim perom.

*Udahni mi život
Otmi vrisak iz zjenica i povuci ga
s vrha planine u mirisne ravnice.
Zaustavi dah ovdje...
Na mojim grudima ne postoji čekanje.*

Zbirku „**VRIŠTIM ŠUTEĆI**, jedan mnogoobličan naslov „**KRIČIM MOLEĆI**“, MARTINE TINE KOS. Uzdahnula je autorica: to je posebna meka, vitalna priča. Zamisli je, hrpu istovrsnih stvari za lijepu ptice, neću reći prelijepih, zato što bi svakoj lijepoj riječi ispred svake rečenice linije u ovim strofama ona sama čista, transparentna savršenost, kao da kažu da su disale, a neću reći otežane ili čak po jutarnjoj rosi bose, budući da su i jedno i drugo dovoljno dugo da se na to naviknemo, samo, lijepo formirano, a to vraća moju vjeru i možda i vjeru slušatelja, možda ne u ljudsku prirodu, ali u najmanju ruku u čovjeka, što ona uistinu ne otkupljuje na teškoće: otkupljuje samo duh plahi. Ova je poezija tanana koja djeluje kao stisnuta šaka koju razbija kupolasta duša svijeta dok je ona svoja.

SVOJA

*...danju otvaran noći noćima prespavam dan
dahom prekidam se u uzdah u tišini jastuka
mirnih snova
čežnjom bijelih grudi prizivam još topli dodir
kožom jagodice bubre mislima voljenog lica*

*jecajem nestaju valovi usana
dodir samo mekanog sna...*

Zbirku, "ĆUTIM TVOJE ŠAPUTANJE", ZDRAVKA ODORČIĆA koji je osnivač „**KULTURE SNOVA**“ kao idejni pokretač ove jedinstvene i vrijedne druge međunarodne manifestacije, predstavljen od pjesnikinje sa slavonske ravni Lidije Puđak i Laure Lare Gree. Ali tijelo poezije, Bogu hvala, nikada se nije izmirilo s gubitkom staroga blagog dodira vitalnog i čistog uzdisaja i ničega između tabana i zemlje što će ga razlikovati od hoda uzdahlo trome poezije. I tako recimo da nam je trebala samo poistovjećenost, identificirana nekom suhom ali gipkom tromošću i zamisli je, tu, samo tu uvezanu labirintima, s jednim od onih planova skokovnih u uzdahлом očaju koji ne samo da mora uspjeti već uspijeva stoga što ono absolutno nema mjesta nekoj drugoj alternativi ne za čovjeka ni za nebo, nikakvog zakutka na zemlji ili ispod nje da bi neuspjeh mogao naći mjesta da zastane i da stoji ili predahne ili bude uzvišena i nesahrnjena; a mi slušajući izveli smo to s mnogo elana, da ne kažem tihe buke; zamisli, kažem, pljen i nagradu, bez zaštite, iz kojih ta labirintna uvezanost rečenica izbacuje slovo za slovima, prekrasne urbanističine rečenice označene onim uzdahom i onim misaono ispisanim, što nam sada simboliziraju pljen koji sporo a unda uskoro pripada životno poraženima.

KIŠNA BAJKA

*Očima punih tebe same na trgu kišom iscrtane
zaustavilo se moje disanje upijajući te okom
ukočili se kapci – bet treptaj trenutno stoje visoko podignuti.*

Roman „**DVESTOŠEZDESET DANA**“, MARIJANA GRUBINE iz Osijeka.

Ovo blistavo čelo, ovaj sjajan nimbus trnovite krune, užas za njeg, čovjeka, za strahotnu povijest, bacila se na njega s kamenjem i na čitavu Hrvatsku i bajunetama, pa čak i golim rukama i naposljetku ih otvorila i našla mučeništvo između tamnice i bodljikave žice. Što? Strašno sjećanje i doživljaji i drhtaji za Domovinskog rata. Ruke i ruke zgrčene za mir, uzajamlje bez mržnje, nedvojbeno još uvijek pokušavaju sustići zaborav s nekom nikada zakašnjelom dopunjrenom dnevnom zapovijedi svijesti i razuma što od njega zahtijeva da se ublaži vjekovna mržnja prije nego što zaslijepljena sirovost ne uništi drugog nedužnog čovjeka. Kako je samo drhtao. Da, kako je samo skoro zaplakao, zaista je trebalo imati njegov upiljen pogled da bi čovjek zadrhtao, zaista samo kad je bio sjena i preplašen izvlačio neku konačnu bit iz mučena očaja. Imao je previše, jer ne treba ga mnogo da kaže ono što ima reći u ovoj knjizi. Dovoljno je čekao. Primjetit ćemo kako nikoga ne vrijeda govoreći da je samo on čekao taj dan objavljen istinom. Jer ono što je bilo jedna je stvar misaono zaboravljenia, a sada više nije zato što je mrtvo, zaboravljeno nezaboravljeno, i stoga ovo što jest oprošteno. Možda, ali ipak – možda – oprošteno.

Iz romana „**260 DANA**“,

„Kreći, kurvo ustaška! Vodi tu kopilad dok vas nisam pobio.“ Mlađa sestra Helena otrgne se starijoj sestri Zorici i potrči prema tati, no šamar jednog četnika obara je na pod. Mama se baca na pod i podvlači je pod sebe, a tata čije su oči kao u zvijeri, kreće prema četniku. Sreća, sestre skaču ispred njega, a svi stražari uperiše cijevi u njegovu glavu.“

Zdravko Luburić, 2013

Christus, Buddha, Schopenhauer

Studien zur Psychologie des Pessimismus

Vladimir Dvorniković, geboren 1888 in Severin na Kupi/Kroatien, K.u.K., verstarb 1956 in Belgrad. V. Dvorniković studierte Philosophie bei Friedrich Jodl und Wilhelm Jerusalem in Wien und promovierte 1911 mit der These: „*Von der Notwendigkeit der psychologischen Begründung der Erkenntnistheorie*.“ 1918 veröffentlichte er in Berlin die Studie „*Die beiden Grundtypen des Philosophierens*“. Er war seit 1918 Professor für Philosophie an der Universität Zagreb und lehrte an der Universität Belgrad. In seinen philosophischen Schriften bleibt er Psychologe, so auch in seinem Hauptwerk *Savremena filozofija* [Die zeitgenössische Philosophie], Bde. I und II, Zagreb 1919 und 1920.

Die philosophischen Anschauungen führt Dvorniković auf zwei Denktypen zurück: den formal-statischen und den empirisch-aktivistischen Charakter.

Der Versuch zu einer psychologischen Orientierung in den philosophischen Strömungen der Gegenwart ist zu verstehen als ein Versuch, die typischen Formen der geistigen Leistungen aufzuzeigen. Dvorniković formuliert diese zwei Grundtypen des Philosophierens und sucht ihre Antithese in der psychologischen Struktur der Philosophen zu finden. Er stellt den formalen Typus des Denkens, der morphologisch, ideologisch und rein apriorisch orientiert ist, dem fluktuell inhaltlichen, der vom empirisch Konkreten zum Formalen und Normativen aufsteigt, gegenüber. Es kommt auf einen seit Plato und Protagoras typischen Gegensatz von Logizismus und Psychologismus hinaus. Beide Typen werden umfangreich und mit deutlicher Herausarbeitung ihrer Grundstruktur deskriptiv charakterisiert.

Die Arbeiten aus der experimentellen Denkpsychologie aus seiner Zeit sind in sehr informativen Literaturangaben zusammengestellt. Es wird berücksichtigt, aber ebenso wie von den übrigen in seiner Zeit wirkenden Psychologen übersehen, dass diese Form seelischer Problematik unzureichend erkannt ist. War es ein deutlicher Mangel der sich um typische Komplexe des Seelenlebens bemühenden Psychologie, wenn sie aus der Elementaranalyse diese Komplexität zu erklären hoffte, so zeigen auch die Versuche von Jaspers, Müller-Freienfels und Dvorniković, dass der Schluss vom vollendeten Werk auf die psychische Konstellation

Die Idsteiner Mittwochsgesellschaft lädt zum Vortrag und zum Diskussionsabend ein

CHRISTUS BUDDHA SCHOPENHAUER Studien zur Psychologie des Pessimismus

Referent: Ivica Košak
im Hotellobby des Hotels **Golden Lotus**
Rodergasse 27, 65510 Idstein,

am Mittwoch, den 21. August 2013, um 19:00 Uhr

Dvorniković

Wilhelm Jerusalem

Friedrich Jodl

In dem Referat wird ein Rückblick auf die metaphysischen und erkenntnistheoretischen Entgegensetzungen in den philosophischen Auffassungen am Anfang des 20. Jahrhunderts am Beispiel von Dr. Vladimir Dvorniković gegeben. V. Dvorniković studierte Philosophie bei Friedrich Jodl und Wilhelm Jerusalem in Wien und promovierte mit der These: „*Über die Notwendigkeit einer psychologischen Begründung der kognitiven Theorie*“, herausgegeben in der deutschen Ausgabe des Buches: „*Die beiden Grundtypen des Philosophierens. Versuch zu einer psychologischen Orientierung in den philosophischen Strömungen der Gegenwart*.“ von Ludwig Stein, Berlin, Leonhard Simion Verlag, 1918. Das Thema des Referates bezieht sich auf den Sammelband: „*Studije za psihologiju pesimizma*“ [Studien zur Psychologie des Pessimismus] mit dem Titel *Hrist, Buda, Šopenhauer* [Christus, Buddha, Schopenhauer], Zagreb 1925.

In Zusammenarbeit mit der Kroatischen Kulturgemeinschaft e.V.

seines Schöpfers und dessen typologische Einordnung solange im Zufälligen einer subjektiven Systematik stecken bleibt, bis die gesetzliche Funktion des komplexeren Seelenlebens in seiner abstrakten Form erkannt ist. Es muss der Versuch gemacht werden, in das Wesen der Persönlichkeit selbst einzudringen, ihren inneren Aufbau zu systematisieren, ehe man ihr Produkt, das geschaffene Werk, diesem Zwecke dienstbar machen kann.

Auch Ludwig Klages wird später in seinen grafologischen Untersuchungen auf das Fehlen einer solchen Psychologie aufmerksam machen. Vladimir Dvorniković versucht in seinen „Studien zur Psychologie des Pessimismus“ eine Charakterologie als Zugang zu den Quellen des Persönlichen zu determinieren. Dass in den sogenannten Charakteren typische psychische Konstanten vorhanden sind, setzte er als bekanntes uraltes Wissen voraus. Dvorniković macht darauf aufmerksam, dass in der Literatursprache selbst ein unerschöplicher Vorrat außerordentlich feiner Analysen charakterologischer Differenzen vorliegt. Es geht in seinem Werk „Christus, Buddha, Schopenhauer“ nicht darum, etwa die Historizität des Leben Jesu, Wahrheitsgehalte der Lehre Buddhas oder die formale Richtigkeit in der Philosophie Schopenhauers zu finden. Vielmehr sind die Attribute eines hinreichend dokumentierten empirisch-aktivistischen Charakters in seiner (pessimistischen) Ausdrucksweise untersucht. Geleitet wird Dvorniković durch den Lehrsatz von Wilhelm Wundt, dass die Psychologie nicht ausschließlich in der Naturwissenschaft angesiedelt sein sollte. Der Psychologe solle nicht zum „bloßen Experimentator“ verkommen, sondern ein „psychologisch und philosophisch durchgebildeter Mann“ sein. Es ist Sigmund Freuds Lehre, mit der der junge Dvorniković in Wien seine Bekanntschaft machte, dass die Psychologie in den Geisteswissenschaften angesiedelt sein sollte. Letztlich setzt sich der Disput jedoch bis heute fort. Auch wenn die Hirnforschung, angespornt durch bildgebende Verfahren, jüngst der menschlichen Seele wieder verstärkt physiologisch auf den Grund zu gehen versucht, bleibt sie dennoch ohne die wertenden Leistungen aus der Geisteswissenschaft taubstumm (pessimistisch ausgedrückt).

gespornt durch bildgebende Verfahren, jüngst der menschlichen Seele wieder verstärkt physiologisch auf den Grund zu gehen versucht, bleibt sie dennoch ohne die wertenden Leistungen aus der Geisteswissenschaft taubstumm (pessimistisch ausgedrückt).

Ivica Košak, 2013
In Zusammenarbeit mit der Kroatischen Kulturgemeinschaft e.V.

Literatur:

1. Dvornikovic, Vladimir: Die beiden Grundtypen des Philosophierens/ Versuch zu einer psychologischen Orientierung in den philosophischen Strömungen der Gegenwart, Simion Berlin 1918. - 44 S.
2. Karl Jaspers: Psychologie der Weltanschauungen. Julius Springer, Berlin 1919.
3. Richard Müller-Freienfels: Persönlichkeit und Weltanschauung. Psychologische Untersuchungen zu Religion, Kunst und Philosophie. B. G. Teubner, Leipzig 1919.
4. Klages, Ludwig: Prinzipien der Charakterologie 2. Aufl. Leipzig 1920. Ambrosius Barth.
5. Dvornikovic, Vladimir: Christ, Buddha, Schopenhauer [Christus, Buddha, Schopenhauer]/ Studije za psihologiju pesimizma [Studien zur Psychologie des Pessimismus], Zagreb 1925.

GENERALNI KONZULAT REPUBLIKE HRVATSKE

GENERALKONSULAT DER REPUBLIK KROATIEN

FRANKFURT AM MAIN

Am Weingarten 25, Postfach 900538, 60445 Frankfurt/M

Tel.: 069/ 7071007, Fax: 069/ 7071011

Frankfurt/M, 18. rujna 2013.

**HRVATSKIM UDRUGAMA I
HRVATSKIM MEDIJIMA
u Hessenu**

Predmet: suradnja s Radnom zajednicom Vijeća stranaca Hessena (*agah*)

Poštovani,

Nakon nekoliko neformalnih susreta, Upravni odbor Radne zajednice Vijeća stranaca Hessena (*agah*) u Wiesbadenu me je pozvao u služben posjet njihovom sjedištu 17. rujna 2013. te smo razgovarali o mogućnostima intenziviranja suradnje s hrvatskim udrugama.

U razgovoru s potpredsjednikom Upravnog odbora g. Juliusom Gomesom, glavnom tajnicom *agah*-a gdom Ulrike Foraci, referenticom za pravna pitanja gdom Ulrike Bargon i voditeljem projekta „Mreža protiv diskriminacije“ g. Marcom Phillipom Nogueirom, upoznat sam s njihovim radom i glavnim projektima. U razgovoru je sudjelovao i predsjednik Hrvatske kulturne zajednice u Wiesbadenu g. Ivica Košak.

Radna zajednica *agah* je udruženje lokalnih vijeća stranaca u Hessenu, koja su interesni zastupnici stranaca u općinama ili kotarevima, a biraju se svakih 5 godina. Do sada se *agah*-u priključilo preko 90 vijeća stranaca. Radna zajednica *agah* zastupa prema Vladi, Parlamentu, strankama i javnosti posebne interese stranaca te kroz inicijative, stajališta i podneske nastoji poboljšati zakonski položaj migranata u Hessenu, poticati integraciju te djelovati protiv diskriminacije i rasizma.

Predložena je intenzivnija suradnja *agah*-a i hrvatskih udruga, osobito na području informiranja (radna prava stranaca, dvojno hrvatsko-njemačko državljanstvo, socijalno-zdravstveno osiguranje i dr.). Hrvatske udruge su pozvane i na uključenje u „Mrežu protiv diskriminacije“, koja je važna za informiranje njemačke javnosti. Kao važna tema suradnje je istaknuta potreba uključenja hrvatskih tvrtki i poslovnih ljudi u zajedničko djelovanje s ciljem jačanja položaja stranaca u Hessenu.

Radi dobrobiti i probitka hrvatske zajednice u Hessenu, pozvani su svi zainteresirani na kontakt i suradnju s Radnom zajednicom *agah*:

agah - Arbeitsgemeinschaft der Auslanderbeirate Hessen „

Landesausländerbeirat

Kaiser-Friedrich-Ring 31, 65185 Wiesbaden

Tel: 0611/98-99-50; Fax: 0611/98-99-518

E-mail: agah@agah.hessen.de

www.agah-hessen-de

S poštovanjem,

Josip Špoljarić,
generalni konzul

Kroaten beim AGAH zu Besuch

"Ein Land mit nur einer Sprache und einer Sitte ist schwach und gebrechlich.

Daher ehre die Fremden und hole sie ins Land"

I. István magyar király (Stephan I., König von Ungarn, 969-1038)

Wiesbaden.

Der Generalkonsul der Republik Kroatien, Herr **Josip Špoljarić**, besuchte am Dienstag, den 17. September die Landeszentrale der Arbeitsgemeinschaft der kommunalen Ausländerbeiräte in Hessen (AGAH). Den hohen Guest aus dem Frankfurter Generalkonsulat begrüßte die Leiterin der Geschäftsstelle, Frau **Ulrike Foraci** und sie stellte ihm die Arbeit der Arbeitsgemeinschaft vor.

Die AGAH vertritt gegenüber Landesregierung, Landtag, Parteien und Öffentlichkeit die besonderen Belange der ausländischen Bevölkerung und arbeitet mit anderen Interessengruppen zusammen. Zielsetzung ist es, mit Initiativen, Stellungnahmen und Eingaben die gesellschaftliche und rechtliche Situation der Migrant/innen in Hessen zu verbessern, die Integration zu fördern und Diskriminierung und Rassismus entgegenzuwirken.

Der stellvertretende Vorsitzende der AGAH, **Julius Gomes**, erklärte die Rolle der Ausländerbeiräte in Hessen, die als freiwillige Gremien der Hessischen Gemeindeordnung (HGO) unterliegen und in der Hessischen Landkreisordnung (HKO) verankert sind.

Julius Gomes, Marc Phillip Nogueirasind, Ulrike Foraci, Josip Špoljarić, Ulrike Bargon, Ivica Košak

Der gemeinnützige Verein AGAH führt den vollen Namen "Arbeitsgemeinschaft der Ausländerbeiräte Hessens (AGAH) - Landesausländer/innenbeirat e.V." und ist das Vertretungsorgan der ausländischen Bevölkerung Hessens auf Landesebene und dient der politischen Meinungsbildung und Willensartikulation der ausländischen

Einwohner/innen in Hessen mit dem Ziel, Verarbeitung der damit verbundenen Trauer- und Loslöse-Prozesse. Dies alles verlangt eine große Kraftanstrengung und Stärke, was Einfluss auf die körperliche, emotionale und psychische Gesundheit haben kann. Daneben sind weitere Faktoren wie die sozioökonomische Position, die ethnisch-kulturellen und geschlechtsspezifischen Einstellungen und Erfahrungen wichtig für die Gesundheit, denn die Erfahrungen von sozialer Ungleichheit, Ungerechtigkeit, Rassismus und Diskriminierung greifen in den körperlichen und seelischen Nahbereich des Menschen ein und beschränken seine Möglichkeiten zur individuellen Lebensgestaltung und gesellschaftlichen Partizipation. Wir brauchen hier mehr Zusammenarbeit, tagtäglich diskriminiert. Deshalb soll ein fachübergreifend aber auch inter-

Netzwerk gegen Diskriminierung in kulturell und natürlich vernetzt - fügte Hessen organisiert werden - erläutete Herr **Košak** zu.
der Projektleiter **Marc Phillip Nogueira**

seine Aufgabe. Über 70 hessische Organisationen sind bereits der diplomatischen Vertretung des zusammengeschlossen mit dem Ziel, Landes Kroatien zum besseren gegen Diskriminierung in Hessen Informationsaustausch zwischen den ca. vorzugehen. Auch von Seiten der 35 Tausend lebenden Kroatinnen und Kroatischen Kulturgemeinschaft e.V. in Kroaten im Bundesland Hessen zu.

Wiesbaden sind Anstrengungen Frau **Ulrike Bargon**, Referentin und unternommen worden, um Rechtsanwältin in der AGAH-benachteiligende Strukturen kenntlich zu Geschäftsstelle erläutete, dass die machen, aber ohne die Möglichkeit zu doppelte Staatsangehörigkeit jetzt auch haben, den Betroffenen Auswege zu für Kroaten/innen wie auch für alle zeigen, wie man sich gegen andere EU-Bürger/innen möglich ist. Ungleichbehandlung zur Wehr zu setzen. Grundsätzlich können sich ab jetzt alle Deshalb wurde in einer Veranstaltung am 13. Januar 2011 in Wiesbaden der ihre bisherige Staatsangehörigkeit Themenkomplex Migration und aufgeben zu müssen. Als Besonderheit Gesundheit ausgearbeitet, erläuterte gilt dabei, dass nur ausländische Ivica **Košak**, Vorsitzender der Einwohner, auch Unionsbürger, ihren Kroatischen Kulturgemeinschaft. Ausländerbeirat wählen können, nicht

- Die Migrationserfahrung ist für die aber die deutsch-ausländischen meisten Migranten eine einschneidende Doppelstaatler.

Erfahrung, die das Leben des Einzelnen für immer prägen wird. Die Heimat Alle Gemeinden, in denen mehr als 1000 gezwungen oder freiwillig zu verlassen ausländische Einwohner gemeldet sind, und sich in der neuen Gesellschaft sind verpflichtet, eine Ausländer-einzuleben erfordern oft die beiratwahl durchzuführen. Die nächste Überwindung vorhandener Barrieren und Wahl findet an einem Sonntag im die emotionale Bewältigung von neuen November 2015 statt.
Herausforderungen. Dazu kommt die

Ivica Košak

Teilnehmer: Necati Benli, Kriminalhauptkommissar und Islamwissenschaftler, Ivica Košak, Vorsitzender der Kroatischen Kulturgemeinschaft e.V., Branko Višak, Kassenwart der Kroatischen Kulturgemeinschaft e.V., Achim Wenz, Landes-migrationsbeauftragter der hessischen Polizei beim Hessischen Landeskriminalamt.

Entsprechend der Einladung des Vorsitzenden des Arbeitskreises *Sicherheit für Alle*, Herrn Achim Wenz, dem Landesmigrationsbeauftragten der hessischen Polizei vom 28. Februar 2013 fand eine Besprechung im Hessischen Landeskriminalamt am Mittwoch, den 6.2. 2013 statt. Herrn Wenz stellte den Arbeitskreis *Sicherheit für Alle* (AK SifA) vor und unterrichtete die Vorstandsmitglieder der Kroatischen Kulturgemeinschaft e.V. über den Auftakt des Arbeitskreises und der Multiplikatorenenschulung von Präventionsbeauftragten durch die hessische Polizei.

Dem Arbeitskreis gehören in Hessen an: Ahmadiyya Muslim Jamaat (AMJ), Alevitische Gemeinde in Deutschland (AABF), Deutsche Jugend aus Russland (DJR), Islamische Gemeinschaften der Bosniaken in Deutschland (IGBD), Kompetenzzentrum muslimischer Frauen (KMF), Rumänische Gemeinden in Hessen (RGH), Türkische Gemeinde Hessen (TGH), Türkisch-Islamische Union der Anstalt für Religionen (DITIB), Union der Türkisch-Islamischen Kulturvereine in Europa (ATIB), Verband der Islamischen Kulturzentren (VIKZ), Zentralrat der Serben in Hessen (ZSH).

Herr Wenz sprach der Kroatischen Kulturgemeinschaft e.V. die Einladung aus, sich im Rahmen der Vereinstätigkeiten an der Arbeit des Arbeitskreises *Sicherheit für Alle* zu beteiligen.

Der Arbeitskreis und die Multiplikatorenenschulung von Präventionsbeauftragten durch die hessische Polizei möchte die gute Integrationspolitik des Landes Hessen auf eine noch breitere Basis stellen. Die Integration von etwa 25% der Bürgerinnen und Bürger mit Integrationshintergrund in Hessen kann nur funktionieren, wenn alle Beteiligten auf Augenhöhe miteinander sprechen. Die Diskussion wichtiger gesellschaftspolitischer Fragen sollte daher Unterstützung erfahren.

„Nahezu jeder Vierte der knapp 6,1 Millionen Hessen ist gesellschaftlich in einer fremden Kultur verwurzelt. Die Bevölkerungszuwanderungen der letzten Jahrzehnte haben zu einer ethnisch und kulturell-religiösen Heterogenität unserer Gesellschaft geführt, die zunehmend als Gewinn betrachtet wird. Allerdings führen die vorhandenen Potenziale beim Aufeinandertreffen zwischen Menschen unterschiedlicher Werthaltungen auch zu Konflikten, häufig sind diese Auslöser polizeilichen Handelns. Eine sich verändernde Gesellschaft erwartet von ihrer Polizei, dass auch sie sich mit neuen, innovativen Kompetenzen ausstattet um ihrem - die Gesamtgesellschaft betreffenden - Generalauftrag von Prävention und Repression gerecht zu bleiben. Um den Umgang mit kulturell unterschiedlichen Gesellschaftsgruppen zu professionalisieren, wurden bereits 1993 in den hessischen Ballungszentren Migrationsbeauftragte (damals Ausländer-beauftragte) als Mentalitätsmittler bei den Polizeipräsidien angestellt. Heute unterstützen sie in allen hessischen Polizeipräsidien bei polizeilichen Lagen mit ursächlich interkulturellen Belangen und bringen dabei ihre Fachkompetenz und ihren eigenen Migrationshintergrund mit ein.“¹

Die Herren Košak und Višak stellten die Arbeit und das Vorhaben ihres Vereins vor. Von den in Wiesbaden und Umgebung lebenden Kroatinnen und Kroaten sind etwa 200 Mitglieder und/oder Freunde der kroatischen Kulturgemeinschaft e.V. Wiesbaden. Laut den Angaben des Deutschen Statistischen Bundesamtes lebten 2010 in Deutschland 220.199 kroatische Staatsangehörige, zu dieser Zahl kommen noch 152.444 Staatsbürger aus Bosnien und Herzegowina. Die genaue Zahl der Einwohner mit kroatischem Migrationshintergrund ist allerdings nicht bekannt. Die Gesamtzahl der in Deutschland lebenden Menschen mit direktem Bezug zu Kroatien wird in Kreisen des katholischen Seelsorgeamtes für Kroaten auf über 400.000 Personen geschätzt. Im Bundesland Hessen leben 31.207 Kroatinnen und Kroaten, davon allein 1.263 in Wiesbaden.²

Eine Zusammenarbeit in Präventionsfragen wäre für den kroatischen Verein eine konsequente Fortsetzung von bisherigen Aktivitäten auf den Gebieten der Förderung internationaler Gesinnung und der Toleranz auf allen Gebieten der Kultur und des Völkerverständigungsgedankens.³ Herr Necati Benli, Kriminalhauptkommissar, Islamwissenschaftler und türkischer Staatsbürger stellte die bevorstehende Multiplikatorenenschulung von Präventionsbeauftragten vor die im Mai 2013 in Offenbach statt finden soll. Alle Mitglieder und Freunde der kroatischen Gemeinschaft sind eingeladen sich zu beteiligen.

Zur Verdeutlichung des partnerschaftlichen Umgangs unter allen Bürgerinnen und Bürgern des Landes wurde von Herrn Necati eine Studie über die *Verortung der Migranten-Milieus* im Milieu Feld für die Gesamtbevölkerung in Deutschland vorgestellt.

Das Herkunfts-Milieu bestimmt das Leben vieler Kinder und Jugendlicher. Eine besondere Herausforderung sind Internetchat, E-Mail und Handy, ohne die viele nicht mehr auskommen können und wollen. Die modernen Kommunikationsmittel als "gefährlich" oder "unnütz" ab zu tun, ist keine Lösung. Wichtig ist vielmehr, mit Handy, Computer und Internet vernünftig umzugehen, also Medienkompetenz zu erwerben.

Leider haben weder Erwachsene noch Kinder und Jugendliche in der sogenannten virtuellen Welt immer die Orientierung. Das liegt daran, dass viele Eltern, aber auch Lehrerinnen und Lehrer sowie Fachkräfte in der Jugendhilfe einerseits nicht einschätzen können, welche Gefahren mit den neuen Medien verbunden sind. Andererseits wissen Erwachsene vom Nutzen und den Chancen neuer Medien oftmals weniger, als Kinder und Jugendliche, die täglich mit neuen Medien umgehen.

Die Präventionsbeauftragten im Netzwerk *Sicherheit für Alle* haben die Aufgabe, Erwachsenen auch die Möglichkeit zu geben, u.a. die Erziehungskompetenz in Bezug auf die neuen Medien zu erwerben.

Zusammengestellt: Ivica Košak

¹ <http://www.polizei.hessen.de/icc/internetzentral/nav/0cd/broker.jsp?uTem=bff71055-bb1d-50f1-2860-72700266cb59&uCon=79f1bf5-e798-9219-fe86-a12109241c24&uBasVariantCon=1111111-1111-1111-1111-111111111111>

² Riječ, Das Mitteilungsblatt der Kroatischen Kulturgemeinschaft, Wiesbaden 2011. (<http://www.rijec.hkz-wi.de/>)

³ Riječ, Das Mitteilungsblatt der Kroatischen Kulturgemeinschaft, Wiesbaden 2012. (<http://www.rijec.hkz-wi.de/>)

IMPRESSUM

RIJEĆ - Glasnik Hrvatske kulturne zajednice Wiesbaden DAS WORT - MITTEILUNGSBLATT DER KROATISCHEN KULTURGEMEINSCHAFT WIESBADEN

Adresa / Adresse:

Kroatische Kulturgemeinschaft e.V. c/o Ivica Košak
Ernst Töpfer-Str. 4, 65510 Idstein
Tel: +49(0)6126-8145
Fax: +49(0)6126-853871
E-Mail: info@hkz-wi.de
<http://www.rijec.hkz-wi.de>

Nakladnik / Verleger:

Hrvatska kulturna zajednica e.V. Wiesbaden - Kroatische Kulturgemeinschaft e.V.
Ivica Košak, V.I.S.d.P., Ernst Töpfer-Str. 4, D-65510 Idstein
E-Mail: ivica.kosak@online.de
Internet: <http://www.hkz-wi.de>

Glavna urednica / Redaktionsleitung

Vesna Ljiljanic

Članovi redakcije / Redaktionsmitglieder

Ana Kramarić, Ružica Matanić, Silvija Šljivić, Nada Višak, Slaven Ljiljanic,
Zdravko Luburić, Ivan Matotek, Jakov Rimac, Ljubica Turić, Branko Višak

Suradnici / Mitarbeiter

Ranko Ćetković, Marijana Dokoza, Katica Kiš, Smilja Veselić-Vučina

Lektura i korektura / Korrekturlesen

Ana Kramarić

Graphik Design / Layout

Ivica Košak

Tisk / Druck

Klicks GmbH, Ziegelhüttenweg 4, 98693 Ilmenau

Rukopisi se ne vraćaju. Za sadržaj napisa odgovaraju autori.

Uredništvo se kao i izdavač ne mora nužno slagati s mišljenjem autora.

Für unverlangt eingesandte Manuskripte übernehmen wir keine Haftung und senden diese aus Zeit- und Kostengründen nicht zurück. Für den Inhalt der Beiträge zeichnen die Autoren verantwortlich, auch spiegelt dieser nicht immer unbedingt die Meinung der Redaktion wider.

Vertrieb:

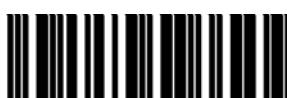
Kroatische Kulturgemeinschaft e.V., Ernst Töpfer-Str. 4, 65510 Idstein

Oglas/Anzeigen:

1/1S: 100 €, 1/2 S: 50 €, 1/4 S: 25 €, 1/8 S: 13 €, Oglas u boji – dvostruka cijena.
Farbdruck - das Doppelte des Preises für S/W Druck

Banka/Bankverbindung:

Wiesbadener Volksbank eG
Kroatische Kulturgemeinschaft e.V.
Konto Nr.: 21280500, BLZ: 51090000

RIJEĆ ISSN 2196-6109

Vol. XXIII, Nr. 44, Wiesbaden, MMXIII

Turopoljska obitelj pl. Trumbetaša

Obiteljski grb na plemićkom listu, prema originalu iz 1687. godine.

Foto: I. Košak

Car Leopold I. je 9. ožujka 1683. u Beču, s izdanom grbovnicom (armales)¹, obnovio ugarsko-hrvatsko plemstvo i grb plemenitom **NIKOLI TRUMBETAŠU** (Trumbetas), te po njemu i njegovim sinovima Jurju i Ivanu, njegovo braći (carnales et uterini) Ivanu i Mihajlu, zatim Pavlu sinu rečenog Mihalja, Mihalju i drugom Mihalju sina Bartola, te Mihalju sinovcu (fratreles) braći Jurju, Petru i Pavlu i napokon Matiji Krilčiću (Krilchich) kao i sinovima ovoga: Matiji i Mihalju, bratu Mihalju te sinu ovoga Mati. Plemički list Trumbetaša je potvrđen i na hrvatskom saboru u Varaždinu 15. svibnja 1687. godine.

Povelja spominje, kako je Nikola pl. Trumbetaš imao već i prije grbovnicu, ali koja mu je izgorjela prigodom požara u Zagrebu.

Porodični Grb: - U okviru, koji zatvaraju nacionalni amblemi Austrije i Mađarske te Slavonije i Hrvatske nalazi se uspravan štit, raspolovljen i okomit: u desnom crvenom polju stoji unutra okrenuta srna sa strjelicom prostrijetlenom preko vrata (s predom prema dolje) u lijevom modrom polju pružilo se dolje zeleno tlo, na kojem stoji vojnik Hrvat, okrenut prema unutra, odjeven u crvenu haljinu sa zlatnim pojasmom o kojem visi tok sablje, bijele hlače i zlatne čizme. Na glavi ima crveni kap (tulac) optočenu sa sobovinom (zobolina pelle) i ukrašenu sa dva orlova pera. U desnoj ruci drži uspravno sablju krivošiju, a ljevicu je podupro o bok.

Obitelj Trumbetaša je porijeklom iz Velike Mlake. Pavel pl. Trumbetaš se prvi put spominje u dokumentu od 31.03.1734. u Lomnici, kao zet kod zadruge Filipić. Zadruga se podijelila 1937. godine, a 1948. je u još deset kuća živjelo 40 ljudi s prezimenom Trumbetaš.²

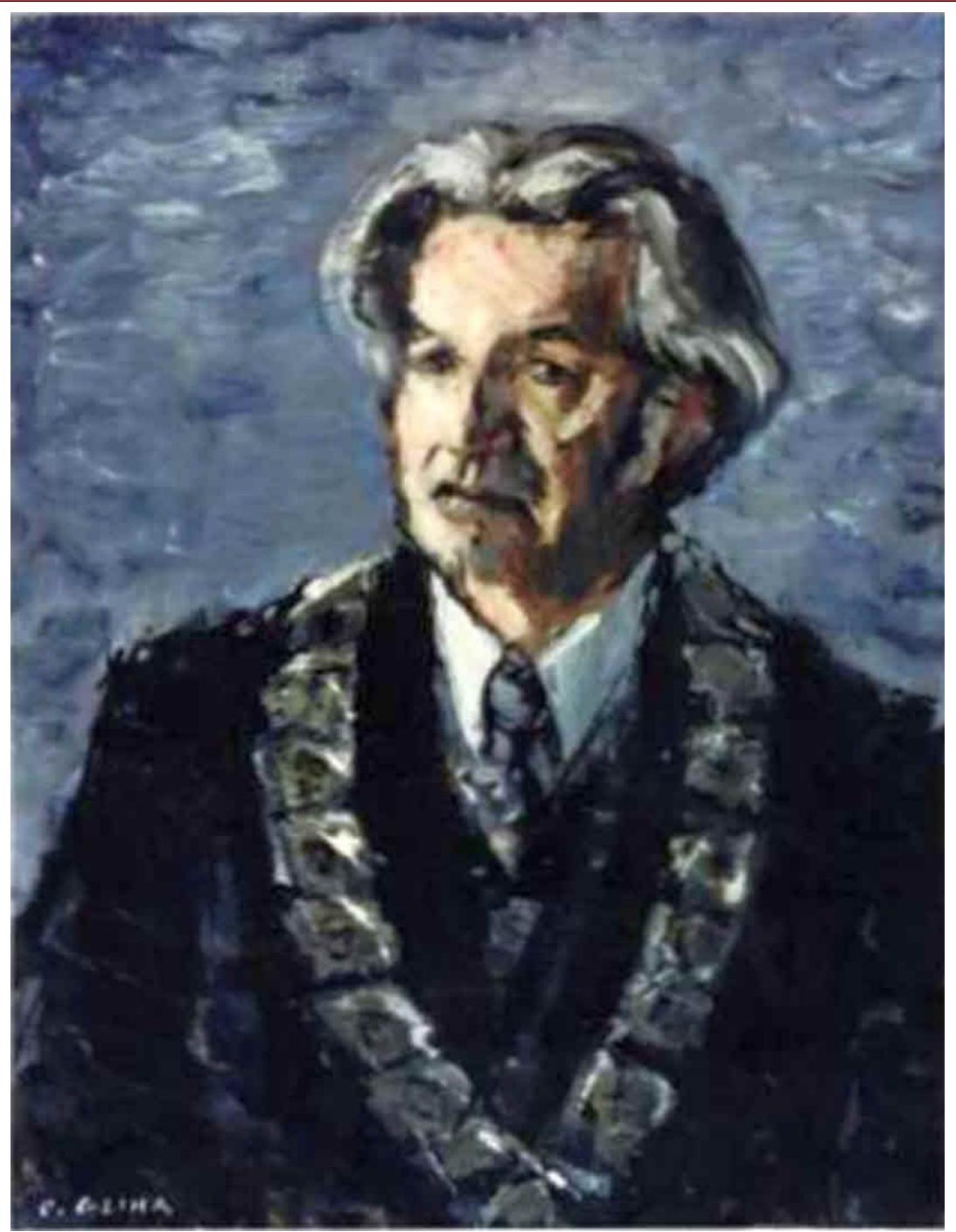

Povelja obitelji Trumbetaš-Krilčić iz 1683. godine s potpisom i pečatom Rimskog cara njemačke nacije Leopolda I.
Fotografije objavljujemo s ljubaznom dozvolom Drage Trumbetaša, Velika Mlaka 2013.

Ivica Košak

¹ Grbovica ili armal je vladarska povelja kojom se nekomu podjeljuje plemićki grb. Nastanak prvih grbovnica vezan je uz potrebu dokazivanja plemićkoga statusa radi očuvanja povlastica. U razdoblju od 12. do početka 14. stoljeća postoji određena sloboda u uzimanju i kreiranju grba. U 14. stoljeću potvrđuje se isključivo pravo vladara na podjelu grba, a istovremeno je vladarevo pravo potvrđeno time što vladari počinju posebnim poveljama dodjeljivati grbove koji su u takvim poveljama bili opisani i naslikani. Takve povelje dobrole su naziv litterae armales od latinske riječi arma (oružje). Grbovnice su pisane na pergamentu, a u sredini isprave oslikan je sam grb. U tekstu se navode zasluge zbog kojih pojedinac dobiva grb, te se točno opisuju svi elementi i boje grba. Sredinom 16. stoljeća grbovna se slika iz sredine grbovnice seli u gornji desni kut. U 17. stoljeću grbovница poprima oblik knjige, u kojoj je grb oslikan ili na naslovnoj stranici ili na srednjoj stranici povelje.

² Kekez H., Grbovnice (armales) cara Leopolda I. http://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak_download&id_clanak_jezik=11236

Ivan Supek

Ivan Supek (8. April 1915 - 5. März 2007) studierte in Zagreb, Zürich und Leipzig. Er war Präsident der Akademie der Wissenschaften und Künste, Rektor der Zagreber Universität, wo er an mehreren Fakultäten lehrte, sowie Gründer der friedensstiftenden „Pagwash Bewegung. In Weiterführung dieser Gedanken entstand die Erklärung von Dubrovnik - Philadelphia (1972-1974-1976), die zur Gründung der Internationalen Humanisten-Liga führte. Gründungs-Mitglieder waren Ivan Supek und die Nobelpreisträger Linus Pauling und Philipp Noel-Baker, weiters Aurelio Peccei, Präsident des Club of Rome, sowie Ava Pauling und Sophia Wada aus Indien.

Objavljeno uz ljubaznu dozvolu ureda bivših studentata Sveučilišta u Zagrebu - AMAC. /Veröffentlichung mit